

Cittaslow (Sakin Şehir) Yaklaşımının Sürdürülebilir Yerel Kalkınmaya Etkisi: Şavşat Örneđi¹

Atakan ÖZTÜRK², Fatma İPEK³ ve Bekir KAYACAN⁴

Özet

Araştırma ile Cittaslow üyeliğinin sürdürülebilir yerel kalkınma üzerindeki etkisinin Şavşat örneğinde sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlar dikkate alınarak belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla iki bileşenli bir araştırma modeli tasarlanmıştır. Araştırmanın ilk bileşeninde yerel halk anketleri kullanılırken, ikinci bileşeninde sakin Şehir üyelik kriterlerinin karşılanma düzeyindeki zamansal değişimin izlenmesine imkân sağlayan kriter bazlı bir puanlandırma sistemi geliştirilmiştir. Anket sonuçlarına göre sakin Şehir hareketinin Şavşat'ın sürdürülebilir yerel kalkınmasını sosyal, ekonomik ve çevresel açılardan olumlu yönde etkilediği, ancak bu etkinin henüz orta düzeyde olduğu görölmüştür. Puanlandırma sistemi sonuçlarına göre 2015-2019 döneminde sakin Şehir üyelik kriterlerinin genel karşılanma düzeyinde yaklaşık %19 oranında bir artış söz konusu iken, artış sürdürülebilirlik boyutları içinde en fazla sosyal boyutta gerçekleşmiştir. Sakin Şehir yaklaşımının Şavşat'ın sürdürülebilir yerel kalkınmasına yönelik olumlu etkilerinin çeşit ve etki düzeyi olarak artırılabilmesi için; sakin Şehir ölçütleri doğrultusunda ve katılımcı bir anlayışla ilçe geneline yönelik planlamaların yapılması ve uygulanması, unvanın halkın tamamı tarafından yeterince sahiplenilmesi için çalışmalar yapılması ve unvanın alınması sürecinde sergilenen kurumlar arası iş birliğinin ve çalışmaların devam ettirilmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cittaslow (Sakin Şehir), Şavşat, Sürdürülebilir Yerel Kalkınma, Anket

Impact of the Cittaslow Approach on Sustainable Local Development: The Case of Şavşat

Abstract

The aim of the study was to determine the impact of membership in Cittaslow on sustainable local development in the social, economic, and environmental fields, using Şavşat as an example. A two-component research model was designed for the research. In the first component of the research, questionnaires were used for the opinions of the local people. In the second component of the research, a criteria-based scoring system was developed that allows the monitoring of the temporal change in the level of meeting the Cittaslow membership criteria. According to the questionnaire results, it was seen that the Cittaslow movement had a positive effect on the sustainable local development of Şavşat in social, economic, and environmental terms, but this effect was still at a moderate level. According to the results of the criteria-based scoring system, while there was an increase of approximately 19% in the overall level of fulfillment of Cittaslow membership criteria in the 2015-2019 period, this increase was mostly related to the social dimension among the sustainability dimensions. To increase the positive effects of the Cittaslow approach on the sustainable local development of Şavşat in terms of variety and level of impact; it is important to make and implement plans for the entire district in line with the Cittaslow criteria and with a participatory understanding, to make an effort to ensure that the title is sufficiently owned by the all public and to continue the inter-institutional cooperation and works exhibited in the process of obtaining the title.

Key Words: Cittaslow, Şavşat, Sustainable Local Development, Questionnaire

Atıf İçin / Please Cite As:

Öztürk, A., İpek, F. ve Kayacan, B. (2023). Cittaslow (sakin Şehir) yaklaşımının sürdürülebilir yerel kalkınmaya etkisi: Şavşat örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(1), 187-208. doi:10.33206/mjss.1143649

¹ Bu çalışma TÜBİTAK tarafından desteklenen ‘‘Cittaslow (Sakin Şehir) Yaklaşımının Sürdürülebilir Yerel Kalkınmaya Etkisi: Şavşat İlçesi Örneği’’ başlıklı projeden (120K011) hazırlanmıştır.

² Prof. Dr. - Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi, atakanozturk@artvin.edu.tr

 ORCID: 0000-0001-5166-928X

³ Uzman - Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Artvin Yatırım Destek Ofisi, fatma.ipek@doka.org.tr

 ORCID: 0000-0002-7165-1914

⁴ Prof. Dr. - İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, bekirkayacan@istanbul.edu.tr

 ORCID: 0000-0002-6569-8054

Geliş Tarihi / Received Date: 13.07.2022

Kabul Tarihi / Accepted Date: 20.10.2022

Giriş

Dünya genelinde yaşanan teknolojik, bilimsel, ekonomik ve sosyal gelişmeler sürdürülebilir olmayan üretim ve tüketim kalıpları ile birlikte özellikle doğal kaynaklar ve çevre üzerinde telafisi güç zararlara neden olmaktadır. Çevre kirliliği, iklim değişikliği, ormansızlaşma, biyolojik çeşitlilik kaybı gibi problemler, insan yaşamını ve kalkınma sürecini her geçen gün daha belirgin bir şekilde etkilemektedir. Bu süreçte sürdürülebilir çevre ve doğal kaynak yönetimi ile yaşanabilir kentlerin inşası gittikçe önem kazanmaktadır. “Sürdürülebilir kalkınma” bu tür sorunların çözümüne yönelik alternatiflerden biri olarak kabul edilmektedir (Yalçın ve Yalçın, 2013, s. 40; Şahin ve Kutlu, 2014, s. 56; Bahçeci ve Görmez, 2019, s. 2301; T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019, s. 170).

Sürdürülebilir kalkınma Ortak Geleceğimiz isimli raporda “gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme yeteneklerini tehlikeye düşürmeden şimdiki kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmesini sağlayan kalkınma” olarak tanımlanmıştır (United Nations General Assembly, 1987, s. 43). Bu temel tanımıyla ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlara işaret eden sürdürülebilir kalkınma yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeydeki karar vericileri yakından ilgilendirmektedir.

Küçük yerleşimlerdeki kaynakların sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda kullanıldığı ve yerel aktörlerin katıldığı karar süreçleriyle şekillenen kalkınma anlayışı “sürdürülebilir yerel kalkınma” (SYK) olarak ifade edilmektedir (Peker-Say vd., 2015, s. 137). Sürdürülebilir kalkınmanın yerleşim ölçeğindeki karşılığı olarak da tanımlanabilecek SYK’ya destek olan yaklaşımlar dünya genelinde her geçen gün önem kazanmakta ve yaygınlaşmaktadır. Bu yaklaşımlardan biri de küçük şehirlerde uygulanan ve uygulandığı şehirlerdeki yaşam kalitesini artırmak amacıyla yerel yaşam tarzı ve değerlerine dayalı bir kalkınma modeli olarak 1999 yılında İtalya’da ortaya çıkan Cittaslow^{5*} (sakin şehir) hareketidir. Cittaslow, insanların birbirleriyle iletişimlerinin güçlü olduğu, her konuda sürdürülebilirliğin esas alındığı, doğal ve kültürel değerler ile gelenek ve göreneklerin korunduğu, alt yapı sorunları olmayan, yenilenebilir enerji kaynakları kullanan ve teknolojinin kolaylıklarından yararlanan kentlerden oluşan bir uluslararası kentler ağıdır (“Cittaslow Türkiye”, t.y.a).

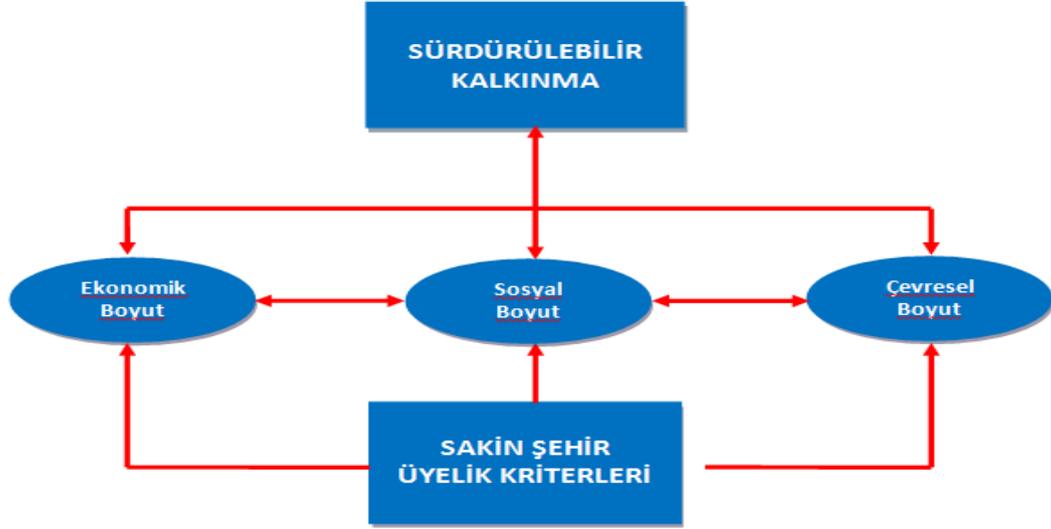
İtalya merkezli olan sakin şehir hareketinin kurumsal yapısını ifade eden Cittaslow Birliği’nin 2022 yılı Haziran ayı itibarıyla 21’i ülkemizde (Ahlut, Akyaka, Arapgir, Eğirdir, Foça, Gerze, Gökçeada, Göynük, Gündül, Halfeti, İznik, Kemaliye, Köyceğiz, Mudurnu, Perşembe, Seferihisar, Şavşat, Uzundere, Vize, Yalvaç ve Yenipazar) olmak üzere 33 ülkede toplam 287 üyesi bulunmaktadır (“Cittaslow”, t.y.). Sadece nüfusu 50.000’in altında olan şehirlerin başvuru yapabildiği birliğe üye olabilmek için; çevre politikaları (12 kriter), altyapı politikaları (9 kriter), kentsel yaşam kalitesi politikaları (17 kriter), tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar (10 kriter), misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar (10 kriter), sosyal uyum (11 kriter) ve ortaklıklar (3 kriter) olmak üzere 7 ana başlık (ana kriter) altında toplanan 72 kritere ilişkin projelerin geliştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir (“Cittaslow Türkiye”, t.y.b). Üyelik aşamasında yürütülen faaliyetleri Cittaslow Birliği’nin ülke temsilciliği tarafından değerlendirilen ve bu faaliyetlerin puanlanması sonucu puanların en az %50’sini alan şehirler birliğe dâhil edilmektedir (Pink, 2008, s. 97).

Sakin şehir üyeliğindeki nihai hedef, üye kentleri “sürdürülebilir yaşamın gerçekleştirildiği platformlar” olarak dizayn etmek olup (Hekimci, 2015, s. 96), üyelik kriterleri bu hedefe ulaşmada kentin kalkınmasına doğrudan ve dolaylı katkılar sağlamaktadır (Kartal, 2019, s. 17). Sakin şehir yaklaşımı, SYK anlayışının sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarına uygun nitelikleriyle öne çıkmaktadır (Şekil 1).

Sakin şehir yaklaşımı, gerek üyelik kriterlerinin çeşitliliği ve gerekse bir yerel kalkınma vasıtası olarak görülmesinden dolayı çok farklı disiplinlerin ilgi alanına girmektedir. Literatürde sakin şehir yaklaşımının bir tür alternatif sürdürülebilir yerel kalkınma modeli olduğu sıkça vurgulanmakta (Mayer ve Knox, 2006, s. 321; Pink, 2008, s. 99; Semmens ve Freeman, 2012, s. 359; Sırım, 2012, s. 119; Yalçın ve Yalçın, 2013, s. 40; Hekimci, 2015, s. 78; Hatipoğlu, 2015, s. 23; Ökten, 2015, s. 210; Zawadzka, 2017, s. 97; Kutluay-Tutar ve Uğur, 2019, s. 3133) ve bu bağlamda sakin şehir yaklaşımının; yerel ölçekte sürdürülebilir kalkınmayı ve kentleşmeyi sağlamayı amaç edinen (Ekincek, 2014, s. 51; Çiçek, 2017, s. 59; Berkün, 2018, s. 204), özellikle yoğun turizm baskısı altında olan ve büyüme eğilimindeki küçük yerleşimler için uygun (Peker-Say

^{5*} İtalyanca “Citta” (şehir) ve İngilizce “Slow” (yavaş) kelimelerinden oluşan Cittaslow, genellikle “sakin şehir” anlamında kullanılsa da (Ergüven, 2011, s. 203) “yavaş şehir” olarak da kullanılmaktadır. Ancak bu çalışmada “Cittaslow” ve “sakin şehir” şeklindeki kullanımları tercih edilmiştir.

vd., 2015, s. 1), yerel kalkınma sağlamak isteyen yerel yönetimler için bir yol haritası özelliği taşıyan (Yalçın ve Yalçın, 2013, s. 38), sağlıklı, yaşanabilir ve sürdürülebilir kentsel kalkınmaya hizmet eden (Toplu, 2012, s. 86), doğal yaşama zarar vermeden, tarihsel ve kentsel öğeleri koruyarak da kentlerin gelişebileceğini gösteren (Kutluay-Tutar ve Uğur, 2019, s. 3141) bir tür yerel kalkınma modeli olduğu ifade edilmektedir.

Şekil 1. Sakin Şehir Üyelik Kriterleri ve Sürdürülebilir Kalkınma İlişkisi (Kartal, 2019, s. 14)

Sakin şehir hareketinin sürdürülebilir kalkınmayı olumlu yönde etkilediğine dair literatürde hâkim bir görüş olmasına rağmen, bunun aksi de söz konusudur. Örneđin Şahin ve Kutlu tarafından (2014, s. 61) sakin şehir üyeliğine sadece nüfusu 50.000'nin altında olanların kabul edilmesi dolayısıyla büyük şehirlerin üye olmasının mümkün olmaması ve kent kalkınmasını üyelik kriterlerinin önüne geçiren bir belediye yönetiminin sakin şehir kriterlerini ve sürdürülebilir kalkınma anlayışını ikinci plana itebilme ihtimali gibi sorun alanlarına işaret edilmektedir. Yine Semmens ve Freeman tarafından (2012, s. 371) Yeni Zelanda'da yürütölen bir çalışmada sakin şehrin gereksiz ek düzenlemeler dayatan ve toplumsal desteği olmayan bir yaklaşım olarak göröldüğu belirtilirken, Polonya'da yapılan bir çalışmada ise katılımcıların çoğunluğunun bu yaklaşımın üye şehirlere sürdürülebilir kalkınma açısından olumlu bir etkisinin olmadığı görüşünde oldukları ifade edilmiştir (Batyk ve Woźniak, 2019, s. 66). Dolayısıyla sakin şehir yaklaşımı, sürdürülebilir yerel kalkınmaya etkileri açısından ilgili şehirler bazında (yerelde) ele alınarak çok yönlü olarak irdelenmelidir.

Türkiye'de son yıllarda sakin şehir hareketini ele alan çalışmaların sayısında artış olmuştur. Türkiye'nin ilk sakin şehri olarak Seferihisar'ın öne çıktığı bu çalışmalarda; sakin şehir ile turizm, sürdürülebilirlik, yerel yönetimler (Türk ve Tokmak, 2017, s. 99; Donat ve Yavuzçehre, 2016, s. 1487), kent pazarlaması (Şahin 2019, s. 2), marka ve yaşam kalitesi ilişkileri ve halkın sakin şehir hakkındaki görüşleri gibi konulara odaklanılmıştır (Özdede ve Hazar, 2020, s. 241; Öztürk ve Kayacan, 2021, s. 10). Buna karşılık Türkiye'deki sakin şehir uygulamalarının yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınmaya etkilerini doğrudan ve bütüncül şekilde ele alan çalışmalar (Uzan, 2018, s. 39; Tabak, 2019, s. 3; Çolak, 2018, s. 85; Özer Tekin, 2018, s. 9) nispeten sınırlıdır.

Bu makale ile sakin şehir yaklaşımının sürdürülebilir yerel kalkınmaya etkilerinin Şavşat ilçesi örneğinde bütüncül bir yaklaşımla belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaca ulaşmak üzere belirlenen alt amaçlar ise şu şekilde özetlenebilir:

- Sakin şehir üyeliği konusunda yerel halkın genel bilgi, farkındalık ve memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi,
- Sakin şehir uygulamalarının sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerinin yerel halkın görüşleri doğrultusunda nicel olarak belirlenmesi,
- Sakin şehir uygulamalarının etkilerine ilişkin yerel halkın görüşlerinin demografik özelliklere göre değişip değişmediğinin belirlenmesi,
- Sakin şehir üyelik süreci ve sonrasında yürütölen faaliyetlerin üyelik kriterlerini karşılama düzeyini izlemeye bir yönelik puanlandırma sistemi geliştirilmesi.

Yöntem

Araştırma alanı olarak 2015 yılında sakin şehir unvanı alan Şavşat seçilmiştir. Araştırmada kullanılan birincil veriler anketler ve saha gözlemlerinden; ikincil veriler ise araştırma konusuna ilişkin bilimsel çalışmalar ile ilgili kurum/kuruluşlardan ve web sayfalarından elde edilen veri, belge ve raporlardan elde edilmiştir. Çalışma amacına yönelik olarak; yerel halkla uygulanacak anketler ve sakin şehir üyelik kriterlerinin karşılanma düzeylerinin tespiti amacıyla geliştirilecek puanlandırma sistemi olmak üzere iki bileşenli bir araştırma modeli tasarlanmıştır.

Araştırma Alanı

Araştırma alanı olarak seçilen Şavşat, Artvin ilinin kuzeydoğusunda yer almakta olup (Şekil 2) Artvin'e bağlı merkez ilçe hariç sekiz ilçe arasında yüzölçümü itibariyle yaklaşık 1317 km²lik alanı ile Yusufeli'nin ardından ikinci büyük ilçe konumundadır ("Harita Genel Müdürlüğü", t.y.; Orhan, 2015, s. 11). Şavşat'ın coğrafi konumu ve sarp topoğrafik yapısı, ulaşım ağı ve ekonomik faaliyetlerin gelişmesini kısıtlasa da başlıca ekonomik faaliyetler olarak tarım, hayvancılık ve turizm olarak sayılabilir. Nüfus 2007-2018 döneminde ilçe genelinde %6 ve ilçe merkezinde ise %20 azalmış olup, 2019 yılında nüfus yoğunluğu (13), Türkiye ortalamasının (106,60) oldukça altındadır (TÜİK, 2019).

Şekil 2. Şavşat İlçesinin Konumu

Şavşat'ın sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması açısından; ildeki sekiz ilçe arasında son sırada, TR90 bölgesi (79 ilçe arasında 54. sırada) ve ülke ölçeğinde (970 ilçe arasında 466. sırada) ise oldukça gerilerde yer alması (Berber, Genç ve Baday Yıldız, 2015, s.150; Yılmaz vd., 2019, s.72), Şavşat'ın sürdürülebilir şekilde kalkındırılmasının önemini daha da artırmaktadır.

Yerel Halk Anketleri

Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi

Araştırma evreni Şavşat ilçe merkezinde ikamet eden 18 yaş üstü nüfustan (4906 kişi) oluşmaktadır (TÜİK, 2019). Bu durumda evren büyüklüğü belli olduğu için örneklem büyüklüğü şu formülle hesaplanmıştır (Baş, 2001, s. 45):

$$n = \frac{N t^2 p q}{d^2 (N - 1) + t^2 p q}$$

Eşitlikte; n örneklem büyüklüğünü, N araştırma evreni büyüklüğünü (4906), p ölçmek istenilen özelliğin ana kütlede bulunma ihtimalini (0,8)^{6*} ve q bulunmama ihtimalini (0,2), t ise = 0,05 önem düzeyinde t tablosuna göre bulunan teorik değeri (1,96) ve d örnekleme hatasını (0,05) ifade etmektedir. Eşitlik sonucu anket uygulanacak kişi sayısı (örneklem) 234 olarak belirlenmiş ve bu sayı ilçe merkezindeki üç mahalleye oransal olarak dağıtılmıştır. Anket uygulaması sonunda çeşitli sebeplerle (anketlerin eksik ya da yetersiz doldurulması v.b.) geçersiz kabul edilebilecek anketler de dikkate alınarak, örneklem büyüklüğü %10 artırılarak en az 257 kişiye anket uygulanması hedeflenmiştir (Tablo 1).

^{6*} Pilot çalışmada katılımcıların tamamına yakınının Şavşat'ın sakin şehir üyeliği konusunda bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Büyüklüğünün Dağılımı

Mahalle	Toplam nüfus		18 yaş ve üzeri nüfus		Örneklem büyüklüğü	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	n	%10 artırılmış n
Armutlu	272	4	228	5	12	13
Söğütlü	621	10	505	10	23	25
Yeniköy	5269	86	4173	85	199	219
Toplam	6162	100	4906	100	234	257

Anket Formunun Geliştirilmesi

Anket soruları daha önceki benzer çalışmalardan (Aydın, 2010, s. 147-156; Andarabi, 2012, s. 104-107; Şen, 2017, s. 173-175; Çolak, 2018, s. 135-136; Özer Tekin, 2018, s. 284-290; Uzan, 2018, s. 120-121 ve Tabak, 2019, s. 122-124) istifade edilerek hazırlanmıştır. Ankette katılımcılara yönelik genel sorular (demografik özellikler, bilgi ve farkındalık vb.) ile üyeliğin ilçenin sürdürülebilir kalkınmasına etkilerini belirlemek için Beşli Likert ölçeğine (1. Kesinlikle katılmıyorum, ..., 5. Kesinlikle katılıyorum) göre hazırlanan 37 önermeye yer verilmiştir. Katılımcıların görüş puanlarının yorumlanmasında, likert ölçeğinde aralıkların eşit olduğu varsayımı (Çınar, 2010, s. 271-272) ile ölçek puan aralığı^{7*} 0,80 olarak hesaplanmış ve etki dereceleri oluşturulmuştur (Tablo 2). Burada 3 puan orta değer olduğundan, görüşlere bağlı olarak 3'ün altına inildikçe olumsuz üstüne çıkıldıkça olumlu etki derecesi artmaktadır.

Tablo 2. Aritmetik Ortalamaların Değerleri

Puan Aralığı	Seçenek	Etki Derecesi
1,00-1,80	Kesinlikle katılmıyorum	Çok Düşük (Olumsuz)
1,81-2,60	Katılmıyorum	Düşük (Olumsuz)
2,61-3,40	Kararsızım (orta)	Orta (Ortada/eşit mesafede)
3,41-4,20	Katılıyorum	Yüksek (Olumlu)
4,21-5,00	Kesinlikle katılıyorum	Çok Yüksek (Olumlu)

Anket Verilerinin Güvenilirliği ve Geçerliliğinin Kontrolü

Likert tipi ölçek için Cronbach Alpha katsayısı (0,985) ölçeğin yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Kayış, 2009, s. 405). Verilerin geçerliliği için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi uygulanmıştır. KMO değerinin 0,5'in üzerinde olması ve değer ne kadar yüksekse veri setinin faktör analizi yapmak için o kadar iyi olduğu söylenebilir (Eroğlu, 2009, s. 322). Buna göre 1. kısım (sosyal etkiler) için KMO değeri 0,684 yani orta, 2. kısım (ekonomik etkiler) için 0,572 yani zayıf ve 3. kısım (çevresel etkiler) için 0,815 yani çok iyi düzeyde bulunmuştur. 2. kısım için geçerliliği düşüren 3 sorunun çıkarılmasıyla çok iyi düzeyde geçerlilik (0,803) elde edilmiş ve anket kalan 37 önerme ile uygulanmaya hazır hale getirilmiştir.

Anketlerin Uygulanması ve Hipotezler

Anketler Şavşat ilçe merkezinde 18 yaş üzeri ve gönüllü olanlara uygulanmıştır (Tablo 1). Toplam 287 kişiye uygulanan anketlerden geçersiz olanlar çıkarılmış ve 274 anket değerlendirmeye alınmıştır. Araştırma amacı doğrultusunda anketlerden sağlanan verilerle test edilecek olan hipotezler şu şekildedir (Tablo 3):

Tablo 3. Araştırmanın Hipotezleri

Hipotezler	Alt Hipotezler
H1 Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının Şavşat'ın SYK'sı üzerinde olumlu etkileri olmuştur.	H1a, H1b, H1c
H2 Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının Şavşat'ın SYK'sına etkilerine ilişkin görüşler katılımcıların cinsiyetine göre değişmektedir.	H2a, H2b, H2c
H3 Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının Şavşat'ın SYK'sına etkilerine ilişkin görüşler katılımcıların yaşına göre değişmektedir.	H3a, H3b, H3c
H4 Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının Şavşat'ın SYK'sına etkilerine ilişkin görüşler katılımcıların eğitim durumuna göre değişmektedir.	H4a, H4b, H4c
H5 Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının Şavşat'ın SYK'sına etkilerine ilişkin görüşler katılımcıların ilçede ikamet süresine göre değişmektedir.	H5a, H5b, H5c
H6 Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının Şavşat'ın SYK'sına etkilerine ilişkin görüşler katılımcıların mesleğine göre değişmektedir.	H6a, H6b, H6c
H7 Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının Şavşat'ın SYK'sına etkilerine ilişkin görüşler ilçenin sakin şehir ilan edilmesinden memnun olma durumuna göre değişmektedir.	H7a, H7b, H7c

^{7*} Puan aralığı= (En yüksek değer – En Düşük Değer) / 5 = 5-1/5 = 0,80

Alt hipotezlerde a: ekonomik, b: sosyal c: çevresel boyutu ifade etmektedir.

Anket Verilerinin Analizi

Kolmogorov Smirnov Testi sonucu verilerin normal dağılmadığı görüldüğünden, hipotezlerin testinde non-parametrik testlerden; tek örneklemlili değişken için Wilcoxon testi, iki bağımsız örneklemlili karşılaştırmalar için Mann-Whitney U testi, üç veya daha fazla bağımsız örneklemlili karşılaştırmalar için Kruskal-Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2005, s. 169-189). Kruskal-Wallis analizleri sonucunda katılımcılar arasında çıkan görüş farklılıklarının hangi öbekler arasında olduğunun tespit edilebilmesi için ise, varyansları homojen dağılanlar için LSD Post-Hoc Testi, varyansları homojen dağılmayanlar için ise Dunnett's C Post-Hoc Testi kullanılarak yorumlamalar yapılmıştır. Tüm bu çözümlenmelerde IBM SPSS Statistics 20 programından istifade edilmiştir.

Kriter Puanlandırma Sisteminin Geliştirilmesi

Araştırmanın bu bileşeninde Cittaslow üyelik kriteri itibarıyla 2015'den 2019'a kadar geçen dönemde Şavşat'taki değişimin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla her bir üyelik kriterinin sürdürülebilirliğin hangi boyutuna hizmet ettiğinden hareketle aşağıda açıklanan 5 kriterli örnek bir puanlandırma sistemi geliştirilmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Sakin Şehir Kriterleri Karşılanma Düzeylerinin Değişimini Tespite Yönelik Yaklaşım

Kriterler (I)	Kriterlerin Sürdürülebilirlik Boyutlarıyla İlişkisi (II)				Puanlandırma (III)								
	Kriter	E	S	Ç	Toplam	2015 Yılı				2019 Yılı			
Ana Kriter						E	S	Ç	Toplam	E	S	Ç	Toplam
A	A1.			•	1			1	1			2	2
	A2.	•			1	2			2	2			2
	Toplam	1		1	2	2		1	3	2		2	4
B	B1.	•	•		2	3	0		3	3	1		4
	B2.		•	•	2		1	0	1		1	0	1
	Toplam	1	2	1	4	3	1		4	3	2		5
C	C1.	•	•		2	2	3		5	3	3		6
	Toplam	1	1		2	2	3		5	3	3		6
Genel Toplam	3	3	2	8	7	4	1	12	8	5	2	15	

E: Ekonomik boyut, S: Sosyal boyut, Ç:Çevresel boyut

Puanlandırma sisteminde A1, A2, B1, B2 ve C1 olarak adlandırılan I No'lu bölmedeki temsili sakin şehir kriterlerinin SYK boyutlarından hangisi/hangileriyle ilişkili olduğu II No'lu bölmedeki ilgili hücreye/hücelere (•) işareti konularak belirlenmiştir. II No'lu bölmede belirlenen ilişkilerin (•'lar) toplamı kriterlerle boyutlar arasındaki puanlamaya konu edilecek hücre sayısını (Genel Toplam=8) göstermektedir. III No'lu bölmede sakin şehir kriterlerinin sürdürülebilir kalkınma boyutlarıyla ilişkili olduğu hücelere ("•" işaretli hücelere) ilgili kriterlerin gerekliliklerinin yerine getirilme düzeylerine göre 0-3 arasında bir puan verilmiştir. Puanlandırmada ilgili yıl itibarıyla her bir kriter için ilişkili olduğu boyutta sakin şehir kapsamında yürütülen proje ve faaliyetler esas alınarak; hiçbir faaliyet yapılmamışsa 0, bazı girişimlerde bulunulmasına rağmen uygulamaya dönük sonuç alınmamışsa 1, girişimler sonucu bazı faaliyetlerde bulunulmuş fakat kriter tam olarak karşılanamamışsa 2 ve kriter gerekleri tam manasıyla karşılanmış ise 3 puan olacak şekilde puanlama yapılmıştır.

Puanlandırma sistemine göre kriterlerle sürdürülebilir kalkınma arasındaki ilişkili hücre sayısı 8 ve her bir ilişkiden alınabilecek maksimum puan 3 olduğuna göre yapılacak değerlendirmede alınabilecek maksimum puan; $8 \times 3 = 24$ olmaktadır. Yani kriterlerin ilişkili olduğu kalkınma boyutlarının gerekleri tam manasıyla karşılanması durumunda alınacak 24 tam puan ile başarılı bir sürdürülebilirlik sağlanmış olması söz konusudur. Yorumlamada kolaylık sağlamak amacıyla 24 tam puan 100 tam puana çevrildiğinde, III No'lu bölmede 2015 yılı itibarıyla alınan 12 puanın karşılığı 50, 2019 yılında alınan 15 puanın karşılığı ise 62,5 olarak gerçekleşmekte ve buna göre 2015-2019 döneminde ilgili örneğe göre sakin şehir kriterlerinin gereklerini yerine getirme açısından %25'lik olumlu bir değişim söz konusudur. Bu puanlama sistemi ile Şavşat ilçesinde mevcut sakin şehir kriterlerinin (72 kriter) karşılanma düzeyi ve gelişimi sürdürülebilirlik boyutları (ekonomik, sosyal ve çevresel) bağlamında izlenebilecektir.

Sakin şehir kriterlerinin karşılanma ve değişim durumunun tespitine yönelik geliştirilen puanlandırma sisteminin uygulanmasında, sakin şehir üyelik sürecinde Şavşat Belediyesi tarafından hazırlanan başvuru dosyası ile üyelik sonrasında yürütülen proje ve faaliyetlere ilişkin hazırlanan yıllık sakin şehir faaliyet

raporları, Belediye Meclisi kararları, basında ve sosyal medyada yer alan haberlerdeki veri ve bilgilerden istifade edilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Sakin Şehir Hakkındaki Genel Bilgi ve Farkındalık Durumu

Genel olarak katılımcıların büyük çoğunluğunun sakin Şehir kavramını duyduklarında akıllarına sırasıyla; turizmin geliştirilmesi (%18,3), sakin Şehrin salyangozlu logosu (%18,1) ile tarihi ve kültürel dokunun (gelenek ve göreneklerin) korunması (%18) kavramlarının geldiği görölmektedir (Tablo 5). Turizmin geliştirilmesinin ilk sırada çıkmasında ilçenin mevcut ekonomik faaliyet kolları arasında en önemli potansiyelin turizm alanında olması (Orhan ve Doğanay, 2017, s. 322) ve sakin Őehirle birlikte ilçedeki turizm faaliyetlerinin gözle görülür şekilde artmasının etkili olduğu söylenebilir. Yine salyangozlu logonun ikinci sırada akla gelmesinde ise ilçede yapılmış olan salyangoz tanıtım ve görünürlük faaliyetlerinin etkili olduğu söylenebilir.

Katılımcıların tamamına yakını (%99,6) Şavşat'ın Cittaslow unvanına sahip olduğuna ilişkin bilgi sahibi iken, bundan duyulan memnuniyet oranı (%89,3) da oldukça yüksektir. Öte yandan, katılımcıların yaklaşık yarısı (%43,5) üyelik sürecinde halkın bilgilendirildiğini beyan ederken, en etkili bilgilendirmenin belediye (%37,5) ile yazılı ve/veya görsel medya (%32,2) olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların yarısından fazlasının Şavşat'ın sakin Şehir ilan edilme (%64,4) ve üyelik kapsamındaki faaliyetlere başlanma (%68,3) zamanları konusunda bilgi sahibi olmaları söz konusudur (Tablo 5).

Tablo 5. Katılımcıların Sakin Şehir Hakkında Genel Bilgi ve Farkındalıkları

Soru	Seçenekler	Sayı	Oran (%)
1- "Sakin Şehir (Cittaslow) kavramını duyunca ilk olarak aklınıza hangisi/hangileri gelmektedir?"	Turizmin geliştirilmesi	131	18,3
	Salyangoz resmi (logosu)	130	18,1
	Tarihi ve kültürel dokunun (gelenek ve göreneklerin) korunması	129	18
	Çevrenin korunması	100	13,9
	Yerel ürünlerin desteklenmesi	85	11,9
	Yerel kalkınmanın desteklenmesi	67	9,3
	Yerel halkın yaşam kalitesinin artırılması	66	9,2
	Diğer	9	1,3
2- "Şavşat'ın "sakin Şehir (Cittaslow)" unvanına sahip olduğunu biliyor musunuz?"	Evet	273	99,6
	Hayır	1	0,4
3- "Şavşat'ın "sakin Şehir (Cittaslow)" üyelik sürecinde halka bilgilendirme yapıldı mı?"	Evet	118	43,5
	Fikrim yok	114	42,1
	Hayır	39	14,4
4- "Şavşat'ın "sakin Şehir (Cittaslow)" olacağından / olduğundan ilk defa nasıl haberdar oldunuz?"	Belediyenin bilgilendirmesinden (Toplantı, afiş vb.)	98	37,5
	Yazılı ve / veya görsel medyadan (Gazete, televizyon vb.)	84	32,2
	Sosyal çevreden (Muhtar, arkadaş vb.)	65	24,9
	Diğer	14	5,4
5- "İlçenizin ne zaman "sakin Şehir (Cittaslow)" ilân edildiğine dair bilginiz var mı?"	Evet	159	64,4
	Hayır	88	35,6
6- "İlçenizde Cittaslow üyeliği için yapılan faaliyetlere (çalışmalara) ilk olarak ne zaman başlandığına ilişkin bilginiz var mı?"	Hayır	185	68,3
	Evet	86	31,7
7- "İlçenizin "sakin Şehir (Cittaslow)" ilân edilmesinden memnun musunuz?"	Evet	242	89,3
	Hayır	29	10,7

Özetle, Şavşat ilçesinde sakin Şehir üyeliği konusunda halkın genel bilgi ve farkındalık düzeylerine ilişkin yukarıda sıralanan bulgular benzer nitelikteki çalışmaların (Şen, 2017, s. 91-115; Balcı, 2019, s. 58-59) bulgularıyla kıyaslandığında, ilçe halkının üyeliğe ilişkin bilgi, farkındalık ve memnuniyet düzeyinin nispeten daha yüksek olduğu ifade edilebilir.

Sakin Şehrin Sürdürülebilir Yerel Kalkınmaya Etkilerine İlişkin Görüşler

Sakin Şehir uygulamalarının ilçenin sürdürülebilir kalkınmasına olan sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerine ilişkin ayrıntılı bulgular Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Cittaslow Üyelüğünün Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Etkilerine İlişkin Bulgular

Önermeler	$\bar{x}$	Etki derecesi
S İlçenin ulusal ve uluslararası tanıtımına katkı sağlamıştır.	3,92	Yüksek
o Sakin şehir unvanı ilçemize değer katmıştır.	3,88	Yüksek
s Gelenek, görenek, tarihi ve kültürel değerlerin korunması teşvik edilmiştir.	3,62	Yüksek
y Sosyal sorumluluk projelerinde artış olmuştur.	3,32	Orta
a Geleneksel yemeklerin / yiyeceklerin korunmasına katkı sağlamıştır.	3,30	Orta
Sosyal etkinliklerde (festival, kültür, sanat, eğlence vb.) artış olmuştur.	3,29	Orta
Engelli, kadın ve çocuklara yönelik faaliyetlerde artış olmuştur.	3,24	Orta
İlçenin daha yaşanabilir hale gelmesine katkı sağlamıştır.	3,14	Orta
Dezavantajlı grupların (yaşlı, engelli vb.) sosyal hayatta aktif rol almalarını sağlamıştır.	3,13	Orta
Yerel halkın kentsel yaşam (sosyal yaşam) kalitesini artırmıştır.	3,09	Orta
İlçede yapılan bilimsel toplantı (panel, çalıştay vb.) ve çalışmaların sayısı artmıştır.	3,03	Orta
İlçe yönetimi ile ilgili kararlarda halkın daha fazla katılımı sağlanmıştır.	2,78	Orta
İlçeye geri dönüşü (tersine göçü) artırmıştır.	2,36	Düşük
İlçeden dışarıya göçü yavaşlatmıştır.	2,31	Düşük
Sosyal etkilere ilişkin tüm önermeler	3,18	Orta
Turizm sektörünün canlanmasını / gelişmesini sağlamıştır.	3,69	Yüksek
Turizme yönelik faaliyetlerin / işletmelerin sayısı artmıştır.	3,61	Yüksek
Turistik işletmelerin (restoran, otel vb.) hizmet kalitesi artmıştır.	3,37	Orta
E Yerel ürünlerin üretimi ve pazarlanma imkânlarında artış olmuştur.	3,26	Orta
k İnşaat / konut piyasasında canlanmaya neden olmuştur.	3,26	Orta
o Kadın girişimci sayısı artmıştır.	3,11	Orta
n Kamu kurumlarınınca (belediye vb.) sunulan hizmetlerin kalitesi artmıştır.	3,10	Orta
o İlçe, yatırımcılar için cazip hale gelmiştir.	3,10	Orta
m Yerel girişimci sayısı artmıştır.	3,07	Orta
i Sakin şehir üyeliği sayesinde diğer şehirlere nazaran rekabet avantajı elde edilmiştir.	3,06	Orta
Yerel üretici ve esnafın geliri artmıştır.	2,94	Orta
Yerel halkın gelir düzeyini artırmıştır.	2,83	Orta
Yörede yeni iş sahalarının açılması ile istihdam artışına katkı sağlamıştır.	2,73	Orta
Ekonomik etkilere ilişkin tüm önermeler	3,17	Orta
İlçenin doğal dokusu korunmaya çalışılmıştır.	3,33	Orta
Yöresel mimari desteklenmiştir.	3,24	Orta
Ç Yöresel kimliği ortaya çıkarmaya yönelik şehir planlama çalışmalarına başlanmıştır.	3,20	Orta
e Yörenin biyolojik çeşitlilik ve doğal kaynakları daha fazla korunmaya başlanmıştır.	3,15	Orta
v Halkta çevreyi ve doğal kaynakları koruma bilinci / hassasiyeti artmıştır.	3,11	Orta
r Görüntü ve gürültü kirliliğini önleme çalışmalarında artış olmuştur.	3,10	Orta
e Şehir içindeki nitelikli yeşil alanların miktarı artmıştır.	2,94	Orta
s Atık yönetimi kapsamında çöplerin ayrıştırılması, geri dönüşüm vb. uygulamalar yapılmıştır.	2,91	Orta
e Çevreyi dikkate alan yeni ulaşım imkânları geliştirilmiş ve mevcutlar iyileştirilmiştir.	2,91	Orta
l Alt yapı sorunları azalmıştır.	2,86	Orta
Çevresel etkilere ilişkin tüm önermeler	3,08	Orta

Sosyal etkilere ilişkin 14 önermenin 3 tanesinde yüksek, 9 tanesinde orta ve 2 tanesinde düşük etki derecesi söz konusudur. "İlçenin ulusal ve uluslararası tanıtımına katkı sağlamıştır." önermesi 3,92 ortalama ile üyeliğin sosyal açıdan ilçeye yönelik yüksek düzeyli etkisine işaret etmektedir. Bu sonuç, sakin şehir üyeliği ve bu kapsamda yürütülen faaliyetlerin ulusal ve küresel ölçekte ilçenin tanıtımına önemli katkılar sağladığı anlamına da gelmektedir.

"İlçeden dışarıya göçü yavaşlatmıştır." önermesi ise 2,31 ortalama ile üyeliğin sosyal açıdan ilçeye yönelik düşük düzeyli etkisini göstermektedir. Bu sonuç, sakin şehrin göçü önlemedeki etkisinin henüz yetersiz olduğuna ya da hâlihazırda sakin şehir üyeliğinin göçü önleme anlamında beklenen etkiyi oluşturamadığına da işaret etmektedir.

Özetle, sosyal etkilere ilişkin 14 önerme topluca değerlendirildiğinde, sosyal etkilerin genel olarak düşük etki ile yüksek etki derecesi arasında (2,31-3,92) değiştiği görülmektedir. Bahse konu önermelerin ortalama puanı (3,18) dikkate alındığında, sosyal etkilerin orta düzey etkiye karşılık geldiği ancak genel

puanın orta değeri temsil eden 3'ün üzerinde olması nedeniyle, olumluya yakın orta düzey bir sosyal etkinin varlığından söz etmek mümkündür

Ekonomik etkilere ilişkin geliştirilen 13 önermenin 2 tanesinde yüksek ve 11 tanesinde orta etki derecesi söz konusudur. “*Turizm sektörünün canlanmasını/gelişmesini sağlamıştır.*” önermesi 3,69 ortalama ile en fazla destek bulmakta ve üyeliğin ekonomik açıdan ilçeye yönelik yüksek düzeyli etkisine işaret etmektedir. Yani sakin şehir üyeliğinin ekonomik etkileri arasında turizm ilk sırada yer almakta ve en önemli etki olarak öne çıkmaktadır.

“*Yörede yeni iş sahalarının açılması ile istihdam artışına katkı sağlamıştır.*” önermesi ise 2,73 ortalama ile en az destek bulan ve üyeliğin ekonomik açıdan en düşük düzeyli etkisini temsil etmektedir. Buna göre sakin şehrin ilçede yeni iş sahalarının açılması ile istihdam artışına orta düzeyde katkı sağlamış olsa da önerme puanının 3'ün altında olması nedeniyle bahse konu etkinin katılımcılar tarafından yeterli bulunmadığı söylenebilir.

Özetle ekonomik etkilere ilişkin 13 önerme topluca değerlendirildiğinde, ekonomik etkilerin orta etki ile yüksek etki düzeyi arasında (2,73-3,69) değiştiği görölmektedir. Ekonomik etkilere ilişkin önermelerin ortalama puanı (3,17) dikkate alındığında, ekonomik etkilerin orta düzey etkiye karşılık geldiği ve ortalama puanın orta değeri temsil eden 3'ün üzerinde olması nedeniyle, sosyal etkilere benzer şekilde olumluya yakın orta düzey bir ekonomik etkiden söz etmek mümkündür.

şavşat özelinde üyeliğin sosyal ve ekonomik etkilerinin orta düzeyde yani nispeten düşük çıkması, ilçenin sakin şehir üyeliği süresinin diğer sakin şehirlere nazaran daha kısa olmasıyla ilişkilendirilebilir. Nitekim, Tabak tarafından (2019, s.93) Seferihisar'da sakin şehir üyeliğinden yaklaşık 10 yıl sonra yapılan bir çalışmada, sakin şehir uygulamasına ilişkin önermelerin ortalamasının 3,52 puan olduğu ve buna göre ilçede katılımcılar tarafından ekonomik kalkınma etkisinin olumlu / yüksek göröldüğü tespit edilmiştir. Bu araştırmanın şavşat'ın sakin şehir üyeliğinden yaklaşık 5 yıl sonra gerçekleştirilmiş olduğu düşünöldüğünde, ekonomik ve sosyal etki düzeylerinin Seferihisar'a nazaran düşük çıkmış olması beklentilerle uyumludur.

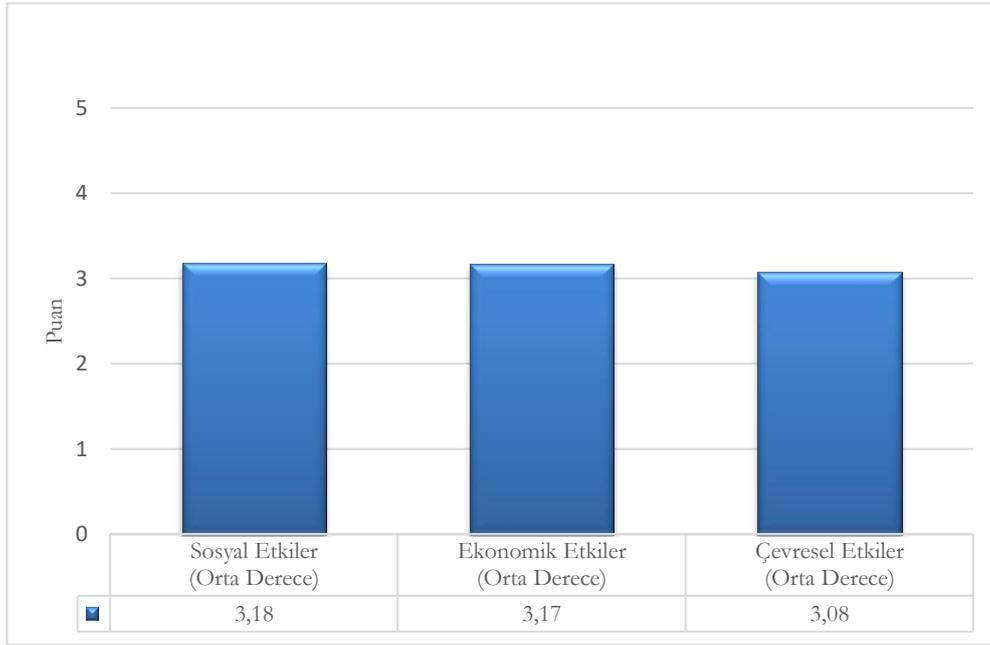
Son olarak çevresel etkilere ilişkin geliştirilen ve katılımcılar tarafından değerlendirilen önermelerin tamamı için orta düzey etki derecesi kanaati öne çıkmıştır. Söz konusu önermeler içinde “*İlçenin doğal dokusu korunmaya çalışılmıştır.*” önermesi 3,33 ortalama ile en fazla destek bulmakta ve üyeliğin çevresel açıdan ilçeye yönelik orta düzeyli etkisine işaret etmektedir. Yani sakin şehir üyeliğinin çevresel etkileri arasında ilçenin doğal dokusunu korumaya yönelik faaliyetler en önemli etki çeşidi olarak öne çıkmaktadır.

“*Alt yapı sorunları azalmıştır.*” önermesi 2,86 ortalama ile en az destek bulan ve üyeliğin çevresel açıdan en düşük düzeyli etkisini göstermektedir. Sakin şehir üyeliği sonrası ilçenin alt yapı sorunlarının azaldığı noktasındaki önerme puanının 3'ün altında olması, bahse konu çevresel etkinin katılımcılar tarafından yeterli bulunmadığına işaret etmektedir.

Çevresel etkilere ilişkin önermelerin puanları topluca değerlendirildiğinde, çevresel etkilerin tamamının orta etki derecesi aralığında (2,86-3,33) seyrettiği anlaşılmaktadır. Yine çevresel etkilere ilişkin önermelerin ortalama puanının (3,08) orta değeri temsil eden 3'e çok yakın olması nedeniyle, olumlu ve olumsuzla eşit mesafede (orta) bir çevresel etkiden söz etmek mümkündür.

Katılımcı görüşleri esas alındığında şavşat özelinde sakin şehir üyeliği ve faaliyetlerinin çevresel etkilerinin derecesi, sosyal ve ekonomik etkilere benzer şekilde ortadır. Ancak aynı etki derecesi sınıfında olsalar da çevresel etkilerin düzeyi ya da büyüklüğü (3,08) ekonomik ve sosyal etkilerden daha düşüktür. Ayrıca bu etki düzeyi şavşat'tan bir yıl sonra birliğe üye olan Uzundere'de, Uzan tarafından (2018, s. 103) yapılan çalışmadaki çevresel etki düzeyine ilişkin 3,44 puanlık (% 68,92) katılımcı görüşlerinden de oldukça düşüktür. Bu farklılığın Uzundere'de üyelik kapsamında yürütölen çevresel faaliyetlerin halkta oluşturduğu olumlu kanaatin şavşat'a nispeten daha fazla olmasından kaynaklandığı ifade edilebilir. Ayrıca özellikle şavşat yöresinde yoğun şekilde yürütölen HES çalışmaları ve bunların çevresel zararlarına ilişkin halk nezdinde oluşan kanaatle birlikte halkın çevresel farkındalık ve beklentilerini artırması ve buna bağlı olarak çevresel etkilere ilişkin önermelere katılma eğilimlerini azaltmış olması muhtemeldir.

Sakin şehir uygulamalarının şavşat'ın sürdürülebilir kalkınmasına olan etkileri sürdürülebilir kalkınma boyutları itibariyle etkilerin büyüklüğüne göre sosyal, ekonomik ve çevresel etkiler şeklinde sıralanmakta ve her üç boyut türünde de orta derecede etkinin ortaya çıktığı görölmektedir (şekil 3).

Şekil 3. Cittaslow Olmanın Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Etkileri

Hipotez Test Sonuçları

Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının ilçenin SYK'sı üzerinde olumlu etki meydana getirdiğine ilişkin geliştirilen hipotezlerin Wilcoxon testi sonuçları incelendiğinde, 3 temel değerine göre, sakin şehrin SYK'ya genel etkileri ile sosyal ve ekonomik etkileri hususunda katılımcı görüşlerinin olumlu yönde anlamlı farklılık ($p < 0,05$) oluşturduğu, çevresel etkiler açısından ise anlamlı farklılık oluşturmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir (Tablo 7).

Tablo 7. Sürdürülebilir Yerel Kalkınma Etkisi Görüşleri Wilcoxon Testi Sonuçları

Hipotez	Temel Değere Göre SYK Boyutları	Sıra	Sayı (N)	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
H1a	Temel Değer- Sosyal Etki	Negatif Sıra	163	135,89	22149,50	-3,753	0,000
		Pozitif Sıra	101	127,03	12830,50		
		Eşit	10				
		Toplam	274				
H1b	Temel Değer- Ekonomik Etki	Negatif Sıra	157	141,65	22239,50	-3,074	0,002
		Pozitif Sıra	113	126,95	14345,50		
		Eşit	4				
		Toplam	274				
H1c	Temel Değer- Çevresel Etki	Negatif Sıra	145	127,62	18504,50	-1,617	0,106
		Pozitif Sıra	112	130,79	14648,50		
		Eşit	17				
		Toplam	274				
H1	Temel Değer- SYK'ya Genel Etki	Negatif Sıra	156	143,54	22391,50	-3,069	0,002
		Pozitif Sıra	115	125,78	14464,50		
		Eşit	3				
		Toplam	274				

Buna göre H1 ana hipotezi ile ona bağlı olarak oluşturulan H1a ve H1b hipotezleri kabul edilmiş H1c hipotezi ise reddedilmiştir. İlçedeki sakin şehir uygulamalarının ilçenin SYK'sına etkisinin olumlu yönde olmakla birlikte, henüz orta seviyede olmasının temel sebeplerinden biri, bu uygulamaların başlamasının üzerinden sınırlı bir süre geçmiş olmasıdır.

Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının Şavşat'ın SYK'sına etkilerine ilişkin katılımcı görüşlerinin cinsiyete göre değiştiğini ifade eden hipotezlerin Mann Whitney U testi sonuçları incelendiğinde, sakin şehrin SYK'ya genel etkilerinin yanı sıra sosyal, ekonomik ve çevresel etkilere ilişkin kanaatler arasında da cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir (Tablo 8).

Tablo 8. Sürdürülebilir Yerel Kalkınma Etkisi Görüşleri ve Cinsiyet Mann Whitney U Testi Sonuçları

Hipotez	SYK Boyutları	Cinsiyet	Sayı (N)	Mean Rank	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
H2a	Sosyal Etkisi	Kadın	102	144,75	8032,50	22910,50	-	1,167
		Erkek	172	133,20				
		<i>Toplam</i>	274					
H2b	Ekonomik Etkisi	Kadın	102	138,98	8621,00	23499,00	-	0,238
		Erkek	172	136,62				
		<i>Toplam</i>	274					
H2c	Çevresel Etkisi	Kadın	102	143,76	8133,50	23011,50	-	1,008
		Erkek	172	133,79				
		<i>Toplam</i>	274					
H2	SYK'ya Genel Etkisi	Kadın	102	142,32	8280,50	23158,50	-	0,775
		Erkek	172	134,64				
		<i>Toplam</i>	274					

Bu sonuçlara benzer şekilde, sakin şehirin ilçedeki turist sayısının artması, yörenin kalkınması, hayat kalitesinin yükseltilmesi konuları üzerinde oluşturduğu etkiler (Andarabi, 2012, s. 76) ile ilçenin ekonomik kalkınmasına sağladığı olumlu katkılara (Tabak, 2019, s. 78) ilişkin Seferihisar'da yapılan araştırmalarda da halkın görüşleri arasında cinsiyete göre farklılık oluşmadığı tespit edilmiştir.

Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının Şavşat'ın SYK'sına etkilerine ilişkin katılımcı görüşlerinin yaşa göre değiştiğini ifade eden Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, sakin şehrin SYK'ya sosyal, ekonomik, çevresel ve genel anlamda etkilerine ilişkin görüşler arasında yaş gruplarına göre anlamlı farklılık bulunmadığı ($p>0,05$) görülmektedir (Tablo 9).

Tablo 9. Sürdürülebilir Yerel Kalkınma Etkisi Görüşleri ve Yaş Aralığı Kruskal-Wallis Test Sonuçları

Hipotezler	SYK Boyutları	Yaş Aralığı	Sayı (N)	Mean Rank	Chi-Square	df	Asymp. Sig.
H3a	Sosyal Etkisi	18-34	108	124,53	4,139	2	0,126
		35-49	104	146,10			
		50-64	59	139,19			
		65 ve üstü	-				
		<i>Toplam</i>	271				
H3b	Ekonomik Etkisi	18-34	108	127,02	2,384	2	0,304
		35-49	104	142,67			
		50-64	59	140,69			
		65 ve üstü	-				
		<i>Toplam</i>	271				
H3c	Çevresel Etkisi	18-34	108	129,36	1,668	2	0,434
		35-49	104	143,24			
		50-64	59	135,41			
		65 ve üstü	-				
		<i>Toplam</i>	271				
H3	SYK'ya Genel Etkisi	18-34	108	125,63	3,240	2	0,198
		35-49	104	144,32			
		50-64	59	140,31			
		65 ve üstü	-				
		<i>Toplam</i>	271				

Sakin şehir uygulamalarının SYK'ya etkilerine ilişkin kanaatlerin yaş grupları itibariyle değişmediğine işaret eden bu sonuçlar, araştırmaya konu farklı yaş gruplarındaki katılımcıların benzer görüşlere sahip olduğunu ifade etmektedir. Ancak bu araştırmada 18 yaş altındakiler bir yaş gurubu olarak yer almazken, Andarabi (2012, s. 75-90) ile Akpınar'ın (2018, s. 99-101) Seferihisar'da ve Çolak'ın (2018, s.98-99) Yalvaç'ta yaptıkları çalışmalarda ayrı bir yaş grubu olarak dikkate alındığı ve görüş farklılıklarının da bahse konu yaş grubundan kaynaklandığı görülmüştür. Dolayısıyla bu araştırmaya nispeten daha az yaşam tecrübesine sahip 18 yaş altı katılımcıların da dahil edilmesiyle farklılıkların ortaya çıkma ihtimali olduğu ifade edilebilir.

Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının Şavşat'ın SYK'sına etkilerine ilişkin katılımcı görüşlerinin eğitim durumuna göre değiştiğini ifade eden hipotezlerin Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde, sakin

şehrin SYK'ya genel etkileri ile sosyal ve çevresel açıdan etkilerine ilişkin kanaatler arasında eğitim durumuna göre anlamlı farklılık bulunduğu ($p < 0,05$) görülmektedir. Dunnett's C Post-Hoc testine göre katılımcılar arasında lise mezunlarının, lisans mezunlarına göre SYK'ya genel etkiler ile sosyal ve çevresel etkilere ilişkin yargılara daha fazla katılım gösterdikleri görülmüştür. Ekonomik etkiler açısından ise, katılımcıların eğitim değişkenine göre istatistiki düzeyde anlamlı bir görüş farklılığı olmadığı ($p > 0,05$) ortaya çıkmıştır (Tablo 10).

Tablo 10. Sürdürülebilir Yerel Kalkınma Etkisi Görüşleri ve Eğitim Durumu Kruskal-Wallis Test Sonuçları

SYK	Eğitim Durumu	Sayı (N)	Mean Rank	Chi-Square	df	Asymp. Sig.
Sosyal Etkisi	İlkokul	9	190,17	17,308	7	0,016
	Ortaokul	5	197,60			
	Lise	67	154,81			
	Ön lisans	45	135,52			
	Lisans	114	120,89			
	Yüksek Lisans	21	133,90			
	Doktora	2	74,50			
	Diğer	11	160,23			
	<i>Toplam</i>	<i>274</i>				
Ekonomik Etkisi	İlkokul	9	171,94	13,808	7	0,055
	Ortaokul	5	200,20			
	Lise	67	153,59			
	Ön lisans	45	136,78			
	Lisans	114	121,84			
	Yüksek Lisans	21	135,71			
	Doktora	2	87,25			
	Diğer	11	160,59			
	<i>Toplam</i>	<i>274</i>				
Çevresel Etkisi	İlkokul	9	180,94	20,497	7	0,005
	Ortaokul	5	192,50			
	Lise	67	162,05			
	Ön lisans	45	135,14			
	Lisans	114	120,84			
	Yüksek Lisans	21	113,48			
	Doktora	2	91,25			
	Diğer	11	164,00			
	<i>Toplam</i>	<i>274</i>				
SYK'ya Genel Etkisi	İlkokul	9	186,06	20,191	7	0,005
	Ortaokul	5	201,60			
	Lise	67	159,38			
	Ön lisans	45	136,43			
	Lisans	114	119,20			
	Yüksek Lisans	21	127,48			
	Doktora	2	77,25			
	Diğer	11	159,50			
	<i>Toplam</i>	<i>274</i>				

Bu bulgular ile Uzundere ve Seferihisar örneklerinde gerçekleştirilen eğitimle sakin şehir bağlamında sosyo-kültürel etkiler ve ekonomik kalkınmaya ilişkin görüşler arasında anlamlı ilişkiler elde edilen çalışmalar (Uzan, 2018, s. 79-86; Tabak, 2019, s. 96) arasında kısmi benzerlikler söz konusudur.

Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının ilçenin SYK'sına etkilerine ilişkin katılımcı görüşlerinin ilçede ikamet süresine göre değiştiğini ifade eden hipotezlerin Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde, sakin şehrin SYK'ya sadece sosyal etkilerine ilişkin görüşler arasında ikamet süresine göre anlamlı görüş farklılıkları ($p < 0,05$) olduğu görülmüştür. LSD Post-Hoc Testi sonuçlarına göre, katılımcılar arasında nispeten uzun süreli ikamet edenlerin (6-10 yıl ve 15 yıldan fazla), 1-5 yıl arasında ikamet edenlere göre sosyal etkiler boyutuna yönelik yargılara daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Ancak genel anlamda SYK'ya etkiler ile ekonomik ve çevresel etkiler yönünden ikamet süreleri itibarıyla herhangi bir görüş farklılığı olmadığı ($p > 0,05$) anlaşılmaktadır (Tablo 11).

Tablo 11. Sürdürülebilir Yerel Kalkınma Etkisi Görüşleri ve İkamet Süresi Kruskal-Wallis Test Sonuçları

Hipotezler	SYK Boyutları	İkamet Süresi	Sayı (N)	Mean Rank	Chi-Square	df	Asymp. Sig.
H5a	Sosyal Etkisi	1 yıldan az	27	133,63	10,650	4	0,031
		1-5 yıl	56	109,00			
		6-10 yıl	19	149,50			
		10-15 yıl	14	114,82			
		15 yıldan fazla	154	145,62			
		<i>Toplam</i>	<i>270</i>				
H5b	Ekonomik Etkisi	1 yıldan az	27	137,72	5,153	4	0,272
		1-5 yıl	56	115,89			
		6-10 yıl	19	134,87			
		10-15 yıl	14	127,36			
		15 yıldan fazla	154	143,06			
		<i>Toplam</i>	<i>270</i>				
H5c	Çevresel Etkisi	1 yıldan az	27	125,37	5,230	4	0,264
		1-5 yıl	56	120,96			
		6-10 yıl	19	158,13			
		10-15 yıl	14	121,43			
		15 yıldan fazla	154	141,05			
		<i>Toplam</i>	<i>270</i>				
H5	SYK'ya Genel Etkisi	1 yıldan az	27	133,54	8,006	4	0,091
		1-5 yıl	56	112,41			
		6-10 yıl	19	151,24			
		10-15 yıl	14	119,39			
		15 yıldan fazla	154	143,76			
		<i>Toplam</i>	<i>270</i>				

İkamet süresi bulguları, Akpınar'ın (2018, s. 100-103) çalışmasındaki ikamet etme süresine göre katılımcıların sosyal, ekonomik ve fiziksel göstergelere ilişkin görüş puanının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği bulgularıyla büyük ölçüde örtüşmektedir.

Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının Şavşat'ın SYK'sına etkilerine ilişkin görüşlerin katılımcıların mesleklerine göre değişme durumunu ifade eden hipotezlerin Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, sakin şehrin SYK'ya genel etkilerinin yanı sıra sosyal, ekonomik ve çevresel etkilere ilişkin görüşlerin katılımcıların mesleğine göre değiştiği ($p < 0,05$) görülmektedir. LSD Post-Hoc Testi sonuçlarına göre katılımcılar arasında genel anlamda SYK'ya etkiler açısından ev hanımları, öğrenciler ve esnafların memurlara göre daha fazla katılım gösterdikleri anlaşılmaktadır (Tablo 12).

Sakin şehir uygulamalarının ilçenin SYK'sına olan etkilerine ilişkin görüşlerin mesleklere göre değişmesinde, üyeliğin etkilerinin henüz tam olarak ilçe geneline yayılmamış olması ve gerçekleşen etkilerin belirli meslek grupları arasında daha fazla hissedilmesinden kaynaklandığı söylenebilir. Zira bir sonuçtan ziyade süreci ifade eden sakin şehir hareketinde ilgili kriterler doğrultusunda yapılacak çalışmalar zamanla kendisini daha iyi hissettirmektedir. Bu bağlamda Şavşat ilçesindeki yapılan etkinlikler öncelikle ekonomik ve sosyal anlamda etkisini göstermiş ve bu alandaki meslek grupları üyeliğin yansımalarını daha kısa sürede hissedebilmiştir. Ökten tarafından (2015, s. 190) Seferihisar'da yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, üyelik kapsamında ilçede yaşanan gelişmelerden özellikle ekonomik olarak olumlu yönde en çok etkilenen kesimlerin önem sırasına göre esnaflar, ev hanımları ve turizm sektörü çalışanları olduğu dikkat çekmektedir.

Sakin şehir üyeliği / uygulamalarının Şavşat'ın SYK'sına etkilerine ilişkin katılımcı görüşlerinin, ilçenin sakin şehir ilan edilmesinden memnun olma durumlarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla geliştirilen hipotezlerin Mann-Whitney U testi sonuçları incelendiğinde, ilçenin sakin şehir ilan edilmesinden memnun olanlar ve memnun olmayanlar arasında sosyal, ekonomik, çevresel etkiler ve genel anlamda SYK'ya etkiler hususunda anlamlı görüş farklılıkları ($p < 0,05$) bulunduğu görülmektedir (Tablo 13).

Tablo 12. Sürdürülebilir Yerel Kalkınma Etkisi Görüşleri ve Meslek Grupları Kruskal-Wallis Test Sonuçları

Hipotezler	SYK Boyutları	Meslek	Sayı (N)	Mean Rank	Chi-Square	df	Asymp. Sig.
H6a	Sosyal Etkisi	Memur	153	122,65	17,992	7	0,012
		İşçi	41	140,48			
		Esnaf	26	161,94			
		Serbest Meslek	11	165,14			
		Emekli	8	124,69			
		Ev Hanımı	7	206,57			
		Öğrenci	9	182,56			
		Diğer	16	138,63			
	<i>Toplam</i>	<i>271</i>					
H6b	Ekonomik Etkisi	Memur	153	123,13	14,740	7	0,039
		İşçi	41	141,73			
		Esnaf	26	160,79			
		Serbest Meslek	11	145,36			
		Emekli	8	150,81			
		Ev Hanımı	7	183,07			
		Öğrenci	9	193,28			
		Diğer	16	137,47			
	<i>Toplam</i>	<i>271</i>					
H6c	Çevresel Etkisi	Memur	153	125,97	14,260	7	0,047
		İşçi	41	139,43			
		Esnaf	26	148,60			
		Serbest Meslek	11	148,36			
		Emekli	8	127,00			
		Ev Hanımı	7	196,14			
		Öğrenci	9	202,50			
		Diğer	16	134,97			
	<i>Toplam</i>	<i>271</i>					
H6	SYK'ya Genel Etkisi	Memur	153	122,49	18,604	7	0,010
		İşçi	41	141,35			
		Esnaf	26	162,27			
		Serbest Meslek	11	151,64			
		Emekli	8	136,63			
		Ev Hanımı	7	203,64			
		Öğrenci	9	196,06			
		Diğer	16	134,34			
	<i>Toplam</i>	<i>271</i>					

Tablo 13. Sürdürülebilir Yerel Kalkınma Etkisi Görüşleri ve Sakin Şehirden Memnuniyet Durumu Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Hipotezler	SYK Boyutları	Memnuniyet Durumu	Sayı (N)	Mean Rank	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
H7a	Sosyal Etkisi	Evet	242	145,96	1098,50	1533,50	-6,046	0,000
		Hayır	29	52,88				
		<i>Toplam</i>	<i>271</i>					
H7b	Ekonomik Etkisi	Evet	242	142,30	1984,50	2419,50	-3,824	0,000
		Hayır	29	83,43				
		<i>Toplam</i>	<i>271</i>					
H7c	Çevresel Etkisi	Evet	242	144,28	1505,50	1940,50	-5,027	0,000
		Hayır	29	66,91				
		<i>Toplam</i>	<i>271</i>					
H7	SYK'ya Genel Etkisi	Evet	242	144,70	1404,50	1839,50	-5,277	0,000
		Hayır	29	63,43				
		<i>Toplam</i>	<i>271</i>					

Buna göre ilçenin sakin şehir ilân edilmesinden memnun olanlar, memnun olmayanlara kıyasla, sakin şehrin ilçenin SYK'sına sosyal, ekonomik, çevresel ve genel anlamda etkilerinin daha fazla olduğunu düşünmektedirler. Çakıcı, Yenipınar ve Benli tarafından (2014, s. 38) Seferihisar'da yapılan araştırmada da benzer bulgular elde edilmiştir. Bu durumda yerel halka unvanla ilgili bilgilendirme yapmanın ve halkının unvanı sahiplenmesinin ne denli önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Sakin Şehir Üyelik Kriterlerinin Karşılanma Düzeylerindeki Değişim

Şavşat ilçesinde sakin Şehir üyelik kriterlerinin karşılanma düzeylerindeki değişimi belirlemeye yönelik Cittaslow üyelik kriterleri ile sürdürülebilirlik boyutları arasındaki ilişkiler Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14'e göre 7 ana kriter altında toplanan 72 adet Cittaslow kriterinin yöntem bölümünde açıklandığı Şekilde (Tablo 4 II No'lu bölme) sürdürülebilirlik boyutları (ekonomik, sosyal ve çevresel) ile ilişkilendirilmesi sonucu elde edilen ilişki sayısı yani kriter puanlaması için baz alınacak tanımlanan boyut sayısı (TS) 147 olmuştur. Bir başka ifadeyle Cittaslow üyelik kriterleri-sürdürülebilirlik boyutları arasında %68,1 oranında bir ilişki oranı (İO) söz konusudur. Bu oran aynı zamanda, SYK'nın sakin Şehir üyelik kriterleri aracılığıyla üye Şehir (Şavşat) özelinde büyük oranda temsil edildiği Őeklinde de yorumlanabilir. Dolayısıyla kriter gerekliliklerinin karşılanma düzeyini belirlemeye yönelik kullanılacak olan bu ilişki seti aynı zamanda SYK'nın gerekliliklerinin karşılanmasında öncelikli müdahale gerektiren hususlara da ışık tutabilecek niteliktedir.

Tablo 14. Cittaslow Kriterleri-Sürdürülebilir Kalkınma Boyutları İlişkisi

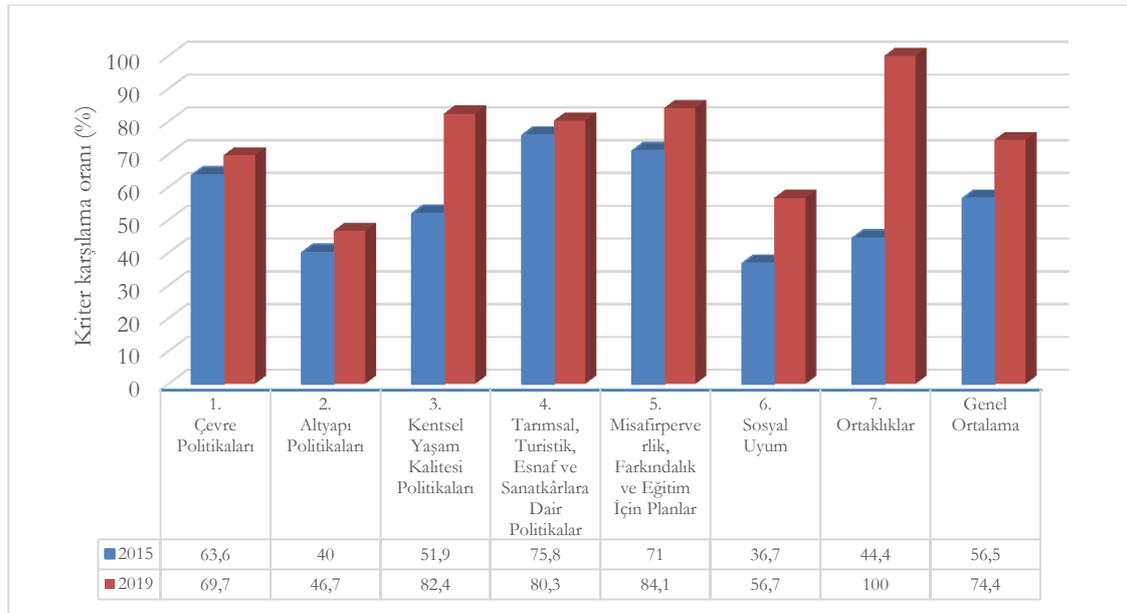
Ana Kriterler	Kriter sayısı (N)	Potansiyel boyut sayısı (PS)	Tanımlanan boyut sayısı (TS)	İlişki oranı (İO)	Kriter Puanları		
					En yüksek puan	2015 ort. puanı	2019 ort. puanı
1. Çevre Politikaları	12	36	22	61,1	66	42	46
2. Altyapı Politikaları	9	27	15	55,6	45	18	21
3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları	17	51	36	70,6	108	56	89
4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar	10	30	22	73,3	66	50	53
5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar	10	30	23	76,7	69	49	58
6. Sosyal Uyum	11	33	20	60,6	60	22	34
7. Ortaklıklar	3	9	9	100,0	27	12	27
Genel Toplam	72	216	147	68,1	441	249	328

PS=Nx3 (Ana kriter altındaki kriter sayısı ile boyut sayısının (3) çarpımıyla elde edilmektedir.)

TS araştırmacılar tarafından her bir kriter ile ilişkili olarak tanımlanan boyut sayısını göstermektedir.

İO=(TS/PS)x100

Sakin Şehir üyelik kriterlerinin 2015 ve 2019 yılları karşılanma oranlarına (%) ilişkin özet bulgular (ana başlılar itibariyle) Şekil 4'te sunulmuştur.

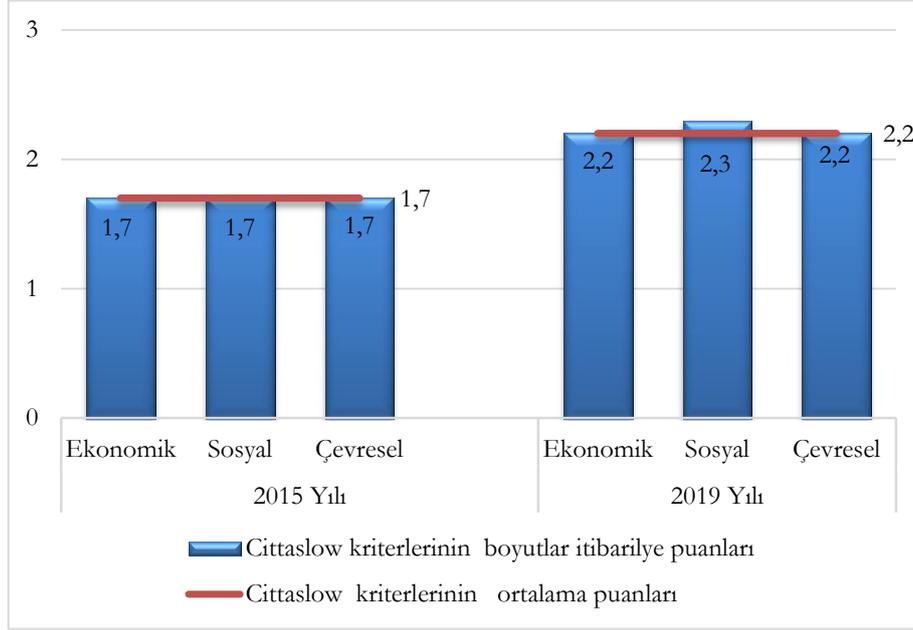

Şekil 4. Sakin Şehir Üyelik Kriterlerinin 2015 ile 2019 Yılları İtibariyle Karşılanma Oranları

Şavşat ilçesi özelinde yapılan puanlandırmada üyelik başvurusunun yapıldığı 2015 yılı itibariyle üyelik kriterlerinin karşılanma oranı %56,5 iken, 2019 yılı sonunda 79 puanlık artışla bu oran %74,4 seviyesine

ulaşmıştır (Şekil 4). Dolayısıyla aradan geçen 5 yıllık süre sonunda ilçede üyelik kriterlerinin karşılanma düzeyi açısından %17,9'luk bir olumlu değişimden söz etmek mümkündür.

Öte yandan, 2015 ve 2019 yılları itibarıyla kriter gerekliliklerini karşılamaya dönük ortalama kriter puanı da 3 tam puan üzerinden 1,7'den 2,2 puana yükselmiştir (Şekil 5).

Şekil 5. Sakin Şehir Üyelik Kriterlerinin Ortalama Karşılanma Puanları

Geliştirilen puanlama sistemi sayesinde kriter gerekliliklerinin karşılanma düzeyindeki değişim sürdürülebilirlik boyutları itibarıyla da değerlendirilebilmektedir (Tablo 15). Bu bağlamda 2015 yılı itibarıyla her üç sürdürülebilirlik boyutunun ortalama kriter puanı 1,7 iken, 2019 yılı itibarıyla sosyal boyut 2,3 puan, ekonomik ve çevresel boyutlar ise 2,2 puan seviyelerine ulaşmıştır. Dolayısıyla başlangıçta her üç boyut itibarıyla kriter gereklilikleri benzer seviyede karşılanırken, dönem sonunda kriter gerekliliklerinin karşılanmasında tüm boyutlar için artış söz konusu olsa da özellikle sosyal boyutun diğer iki boyuttan biraz daha fazla öne çıktığı anlaşılmaktadır. Bu sonuç anketler sonucu yerel halk görüşleri itibarıyla sürdürülebilirlik boyutları arasında öne çıkan sosyal etki boyutu bulgusuyla da örtüşmektedir.

Tablo 15. Üyelik Kriterlerinin Boyutlar İtibarıyla Puanları

Ana Kriterler	2015 Yılı				2019 Yılı			
	Ekonomik	Sosyal	Çevresel	Ort.	Ekonomik	Sosyal	Çevresel	Ort.
1. Çevre Politikaları	1,8	1,8	2	1,9	1,6	2,4	2,2	2,1
2. Altyapı Politikaları	1,5	1,6	0,7	1,2	1,5	1,7	1	1,4
3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları	1,5	1,5	1,7	1,6	2,3	2,5	2,6	2,5
4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatçılara Dair Politikalar	1,5	1,5	1,7	1,6	2,3	2,5	2,6	2,5
5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar	2	2,2	2,2	2,1	2,6	2,5	2,5	2,5
6. Sosyal Uyum	1	1,2	1	1,1	1,6	1,8	1,5	1,7
7. Ortaklıklar	1,3	1,3	1,3	1,3	3	3	3	3
Genel Ortalama	1,7	1,7	1,7	1,7	2,2	2,3	2,2	2,2

Öte yandan, sürdürülebilirlik boyutları arasında sosyal boyutun nispeten öne çıkması ile ana kriterlerin olumlu değişimlerine bağlı öncelik sıralaması da benzerlik göstermektedir. Nitekim 2019 itibarıyla gereklilikleri en fazla karşılanan (%100) ana kriter sosyal boyutla en fazla ilişkisi olan “Ortaklıklar” iken onu sırasıyla; “Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar” (%84,1), “Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları” (%82,4), “Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatçılara Dair Politikalar” (%80,3), “Çevre Politikaları” (%69,7), “Sosyal Uyum” (%56,7) ve “Altyapı Politikaları” (%46,7) takip etmiştir.

İlçe genelinde “Ortaklıklar” ana kriteri kapsamında ortalama kriter karşılama puanı 2015 yılında 1,3 iken, 2019 yılı itibariyle 3 tam puan olmuştur. Özellikle üç alt kriter (7.1. Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek, 7.2. Doğal ve geleneksel yiyecekleri Slowfood veya diğer kurumlar ile desteklemek, 7.3. Eşleştirme projelerini desteklemek ve gelişmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slowfood felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeler için işbirliği yapmak) ile temsil edilen “Ortaklıklar” ana kriterinde ortaya çıkan bu olumlu değişimde; DOKA destekli projeler (tanıtım broşürleri, yerel ürünler için coğrafi işaret başvuruları vb), Cittaslow toplantılarına katılımlar, Çocuk Belediyesi etkinlikleri, yerel ürünlerin tanıtımı ve pazarlanması vb. uygulanan başarılı faaliyetler etkili olmuştur. “Ortaklıklar” ana kriterinin bir diğer özelliği ise sürdürülebilirlik boyutlarının üçüyle de ilişkili olan ve tüm ilişki boyutlarından tam puan alan yani yürütölen faaliyetlerle kriter gereklilikleri tam olarak karşılanan yegane ana kriter olmasıdır (Tablo 15). Dolayısıyla bu ana kriter bağlamında yürütölen tüm proje ve faaliyetlerin ilçenin SYK’sına tüm boyutlar itibariyle destek sağladığı söylenebilir.

Öte yandan, “2. Altyapı Politikaları” ile “6. Sosyal Uyum” dönem sonunda en düşük kriter gereklilikleri karşılama oranlarına (%46,7 ve %36,7) sahip iken, dönem başında yani 2015 yılı itibariyle de sıraları değişse de yine en düşük oranlara sahip ana kriterler olarak dikkat çekmektedir. Nitekim, “Altyapı Politikaları” ana kriterinin ortalama kriter puanı bu dönemde 1,2’den 1,4’e yükselirken, “Sosyal Uyum” ana kriterinin ortalama kriter puanı ise 1,1’den 1,5’e yükselbilmiştir. Kriter-sürdürülebilirlik ilişkisi bağlamında özellikle çevresel ve sosyal ilişki boyutlarının ön planda olduğu “Altyapı” ana kriteri 9 alt kriterden oluşmaktadır. Bunlar arasında bisiklet yolları ve engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılmasına ilişkin kriterler öne çıkmaktadır. Ancak ilçenin arazi yapısı ve doğal şartlarının zorluğu, bu kriterlerle bağlantılı olarak planlanan çeşitli proje ve faaliyetlerin hayata geçirilmesini olumsuz yönde etkilemiştir. Dolayısıyla “Altyapı Politikaları” ilçenin üyelik süreci ve SYK’sı açısından en fazla üzerinde durulması gereken ana kriter durumundadır. Yine 11 alt kriterden oluşan ve kriter karşılama düzeyi açısından sonlarda yer alan “Sosyal Uyum” ana kriteri bağlamında ise özellikle; genç neslin istihdamı, gençliğe yönelik faaliyetler, Belediyenin kamu konut yatırımı, azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çıkmalar gibi konularda yeterince mesafe katedilemediği görölmektedir.

Diğer üye şehirlerde olduğu gibi şavşat için de sakin şehir üyeliği kadar bu üyeliğin sürdürülebilir olması da son derece önemlidir. Bu araştırmada yürütölen alan araştırmaları ve izlenimleri sonucu şavşat özelinde öne çıkan en önemli sorunlardan birinin sakin şehir üyelik unvanının sürdürülebilirliği olduğu ifade edilebilir. Üyeliğin sürdürülebilirliği üyelik kriterlerinin gerekliliklerinin karşılanma düzeyi ve bu düzeydeki değişimle yakından ilişkilidir. Puanlama sisteminden elde edilen yukarıdaki bulgular, 2015-2019 döneminde kriterlerin sürdürülebilirlik boyutlarıyla ilişkisi bağlamında kriterlerinin gerekliliklerinin karşılanma düzeyinde ana kriterler itibariyle farklılıklar olsa da genel olarak olumlu bir değişim yaşandığına işaret etmektedir. Bununla birlikte alt kriterler bazındaki değişimlerin ise özellikle üyelik sürecindeki sorunlu alanlara ışık tutması söz konusudur.

Sonuç ve Öneriler

Sakin şehir üyeliği ve bu bağlamda yürütölen faaliyetlerin yerel halkın görüşlerine bağlı olarak şavşat’ın SYK’sına etkisi en fazla sosyal etkiler bağlamında öne çıkmıştır. Sosyal etkileri sırasıyla ekonomik ve çevresel etkiler izlemiştir.

Yerel halk üyeliğin sosyal açıdan ilçeye en büyük etkisinin ilçenin markalaşması ile birlikte ulusal ve uluslararası tanıtımı ve ilçeye kattığı değer görüşündedir. Üyelik ilçede insanların bakış açılarını kısmen değiştirerek, ilçenin gelenek ve görenekler ile tarihi ve kültürel değerlerine daha çok önem verilmesine Dünya Cittaslow Günü vb. düzenlenen sosyal etkinliklerle katkı sağlamıştır.

İlçede yerel halka göre ekonomik açıdan öne çıkan etki turizme ilişkindir. İlçenin sakin şehir olmasıyla turizm sektöründe yaşanan gelişmeler sonucu yerel ürünlere olan talepteki artış da bir diğer ekonomik etki olarak görölmektedir. Nitekim sakin şehir üyeliğiyle birlikte kurulan yerel ürün pazarındaki üreticilerin ve yerel ürün satan işletmelerin sayısı artmıştır.

Çevresel açıdan yerel ürünler ile tarihi ve kültürel değerlere verilen önemin de etkisiyle, ilçenin biyolojik çeşitlilik ve doğal kaynakları daha fazla korunmaya, yöresel mimari desteklenmeye ve ilçedeki doğal doku korunmaya çalışıldığı görüşü öne çıkmaktadır.

Öte yandan, sakin şehir üyelik kriterlerinin karşılanma düzeylerinin tespiti ve değişimi izlemeye dönük geliştirilen puanlama sistemine göre, sürdürülebilir kalkınma boyutları (sosyal, ekonomik ve çevresel)

Cittaslow kriterleri ile büyük oranda (%68,1) temsil edilmektedir. Bir başka ifadeyle her üç kriterden iki tanesi bir ya da birden fazla sürdürülebilirlik boyutuna doğrudan ya da dolaylı şekilde hizmet etmektedir.

Puanlandırma sisteminden elde edilen sonuçlara göre 2015-2019 döneminde üyelik kriterlerinin genel karşılama düzeyi %55,5'den %74,4'e ve ortalama üyelik kriteri karşılama puanı (maksimum 3 puan) ise 1,7'den 2,2'ye yükselmiştir. Ana kriterler itibariyle farklılıklar olsa da genel olarak ilçe düzeyinde kriterlerin gerekliliklerinin karşılama düzeyinde ve dolayısıyla sürdürülebilir yerel kalkınmada olumlu bir değişim yaşandığı ifade edilebilir. Bununla birlikte özellikle alt kriterler itibariyle yapılacak irdelemelerin sürdürülebilirlik açısından geleceğe dönük sorunlu ya da riskli alanlara ışık tutabileceği ve ayrı ayrı değerlendirmeye konu edilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Puanlandırma sistemine göre sakin şehir üyelik kriterlerinin karşılama düzeyindeki olumlu değişim halkın bakış açısını yansıtan anket sonuçlarına paralel şekilde sosyal boyut itibariyle ekonomik ve çevresel boyutlara nazaran daha fazla gerçekleşmiştir.

Araştırma ile elde edilen bulgular ve gözlemler neticesinde Şavşat'ta sakin şehir sürecini etkileyen ve çözülmesi gerekli en temel sorunların altyapı, turizm sektöründeki hizmet kalitesi ile unvanın sürdürülebilirliği konusunda yaşandığı tespit edilmiştir.

Cittaslow yaklaşımı ve uygulamalarının Şavşat'ın sürdürülebilir yerel kalkınmasına olan olumlu etkilerinin artırılması ve olumsuz etkilerinin azaltılması için geliştirilen öneriler ise şu şekilde sıralanabilir:

- Cittaslow üyelik sürecinin etkin yönetimini sağlamak üzere, Cittaslow kriterleri bağlamında bütüncül bir planlama çalışmasını gerçekleştirecek ve uygulayacak Cittaslow komitesi veya kent konseyi benzeri bir yapılanmaya gidilmesi ve/veya belediye bünyesinde müstakil bir Cittaslow biriminin kurulması düşünülmelidir.
- Sakin şehir uygulamaları ile ilgili olarak halka yönelik bilgilendirme, eğitim ve farkındalık oluşturma faaliyetleri sürekli hale getirilmelidir. Faaliyetlerin etkinliğini artırmak adına özellikle odak grup ya da birebir görüşmeler tercih edilmelidir.
- En önemli ekonomik etki olarak görülen turizmi tüm yıla yayacak çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Bu nedenle ölü sezon olarak görülen kış aylarında karüstü güreşleri, kızak yarışları vb. alternatif etkinliklerin sayısı ve tanıtımı daha fazla artırılmalıdır.
- Hizmet sektöründe nitelikli eleman istihdamı ve hizmet kalitesinin artırılması için kurslar düzenlenmelidir.
- İlçede yaşanan ulaşım, trafik, park sorunu ve çöp gibi alt yapı sorunlarının çözümüne hız verilmelidir.
- Atık yönetimi çalışmalarına cam ve plastik atıklar da dâhil edilerek ilave faaliyetler yapılmalı ve Katı Atık Bertaraf Tesisinin tamamlanmasına hız verilmelidir.
- Köylerdeki yöresel mimarinin korunması ve betonlaşmanın önüne geçilmesine yönelik başlatılan çalışmalara hız verilmelidir.
- Yerel yönetimlerin Cittaslow kapsamında çalışmalar yürüten dernek, birlik vb. STK'larla daha fazla işbirliği içerisinde olması sağlanmalıdır.
- İlçede öne çıkan etkilerden biri turizm olduğundan, bu çalışmada kapsam dışında tutulan turistlere yönelik sakin şehir algısı ve etkilerini tespit etmeye yönelik araştırmaların yapılması son derece önemlidir. Benzer şekilde Şavşat Çocuk Belediyesinin ve Cittaslow kapsamında çocuklara yönelik faaliyetlerin etkilerinin tespit edilebilmesi bakımından 18 yaş altındaki paydaşlara yönelik çalışmalara da önem verilmelidir. Ayrıca genel olarak; yerel ürünler, turizm, tarım gibi sektörler ve kadınlar, esnaf, turistik tesis işletmecileri, muhtarlar, köylüler, kamu çalışanları, STK'lar gibi öbeklere yönelik sakin şehir odaklı konuları tek başına ve daha ayrıntılı bir şekilde araştıran çalışmalar da planlanmalıdır. Ayrıca sakin şehrin ilçedeki kentsel peyzaj, yöresel mimari, hayat kalitesi, göç, çevre, biyolojik çeşitlilik, yenilenebilir enerji kaynakları gibi konular üzerinde oluşturduğu etkilerin her biri de ayrı ayrı incelenmesi gereken konulardan bazılarıdır.
- Son olarak, ilerleyen yıllarda da ilçede benzer araştırmalar belli aralıklarla yapılarak zaman içerisinde ortaya çıkan değişimlerin takip edilmesi üyeliğin sürdürülebilirliğini sağlamaya katkı sağlayacağı unutulmamalıdır.

Yukarıda Şavşat özelinde sıralanan önerilere ilaveten ülkemizdeki tüm sakin şehirleri ilgilendiren genel nitelikli öneriler ise şu şekilde sıralanabilir:

- Sakin şehir üyeliğinin yerel kalkınmaya etkileri dikkate alındığında merkezi yönetim tarafından sağlanan desteklerde sakin şehir üyesi ilçelere pozitif ayrımcılık yapılarak, destekleme

oranları/ödemeleri artırılmalı ve üyelik kriterlerini destekleyici yeni / ilave destek programları (yerel üreticilere alım garantisi vb.) geliştirilmelidir.

- Sakin şehir üyeliği siyasi bir oluşum olmaması aksine sadece belediye bünyesinde yürütölen bir çalışma olmasına rağmen, zaman zaman bu oluşumla ilgili ön yargılar ve yaklaşıma mesafeli davranılmasına söz konusu olmaktadır. Bu nedenle ilgili yaklaşımın ulusal ölçeekte, finansal açıdan merkezi ve yerel yönetim tarafından desteklenecek şekilde farklı bir yapı altında yürütölmeli alternatifleri düşünülmelidir.
- Ülke genelindeki tüm sakın şehirlerin takibine yönelik atılacak adımlara ihtiyaç vardır. Cittaslow Türkiye Temsilciliği tarafından da yürütölebilecek bu takip sürecinde, üyeliğin etkilerinin / kriterlerin karşılanma düzeylerinin tespitini ve izlenmesini amaçlayan etki analizleri yapılmalıdır. Bu analizler süreklilik arz etmeli ve periyodik (örneğin 5 yılda bir) olarak yenilenmelidir. Bahse konu etki analizlerinin yapılmasında bu araştırma kapsamında geliştirilen puanlandırma sisteminden istifade edilebilir. Bu sayede üyelik kriterleriyle birlikte ilgili şehrin sürdürölebilir yerel kalkınma sürecinin de takip edilmesi mümkün olabilecektir. Ancak puanlandırma sisteminin objektif şekilde uygulanabilmesi için, alanında uzman ve bağımsız kişilerden oluşan bir izleme komitesinin bölgesel ya da ulusal ölçeekte teşkil edilmesi düşünebilir. Bu amaçla ülke ölçeğinde faaliyet gösteren kalkınma ajanslarında görevli uzmanlardan istifade edilebilir.

Etik Beyan

“Cittaslow (Sakin Şehir) Yaklaşımının Sürdürölebilir Yerel Kalkınmaya Etkisi: Şaşat Örneği” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Kaynakça

- Akpınar, O. (2018). *Yavaş Şehirler (Cittaslow) ve kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkileri: Seferihisar halkının algısı üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yildirim, E. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (4. Basım). Adapazarı: Sakarya Kitabevi.
- Andarabi, F. F. (2012). *Cittaslow Markasına sahip şehirlerde yerel halkın turizm yaklaşımı üzerine bir analiz: Seferihisar örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, İ. Z. (2010). *Ekoturizmin Türkiye orman köyleri kalkınmaları üzerindeki sosyo-ekonomik etkilerinin ölçümü (Artvin-Camili Biyosfer Rezerv Alanı örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Bahçeci, H. I. ve Görmez, K. (2019). Sürdürölebilir kalkınma vs. ekolojik düşünce. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 2299-2323.
- Balcı, E. (2019). *Yavaş Şehir akımına yönelik yerel halkın algısının belirlenmesi: Perşembe örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Baş, T. (2001). *Anket*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Batyk, I. ve Woźniak, M. (2019). Benefits of belonging to the Cittaslow Network in the opinion of residents of member cities. *Economic and Regional Studies/ Studia Ekonomiczne i Regionalne*, 12(1), 56-67.
- Berber, M., Genç, M. C. ve Baday Yıldız, E. (2015). *TR90 Düzey 2 bölgesindeki ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması ve sınıflandırılması*. Trabzon: Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı.
- Berkün, S. (2018). Sürdürölebilir Kalkınmanın Sağlanması Yavaş Şehirler. İçinde Kodaman, T. ve Işıklı İ. I. (Edt.), *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimlerde Akademik Araştırmalar-III*. (ss. 203-221). Ankara: Gece Kitaplığı.
- Cittaslow Türkiye. (t.y.a). Cittaslow nedir?. Erişim adresi: <https://cittaslowturkiye.org/tr/sss/>
- Cittaslow Türkiye. (t.y.b). Üyelik süreci ve kriterler?. Erişim adresi: <https://cittaslowturkiye.org/tr/uyelik-sureci-ve-kriterler/>
- Cittaslow. (t.y.). Download Cittaslow List. Erişim adresi: https://www.cittaslow.org/sites/default/files/content/page/files/246/cittaslow_list_june_2022.pdf
- Çakıcı, A. C., Yenipınar, U. ve Benli, S. (2014). Yavaş şehir hareketi: Seferihisar halkının tutum ve algıları ile yaşam doyumları. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 11(3), 26-41.
- Çınar, O. (2010). Okul müdürlüklerinin iletişim sürecindeki etkililiği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (26), 267-276.
- Çiçek, D. (2017). *Bir kalkınma modeli olarak Sakin Şehirlerde yerel halkın turizm desteği: Ege-Marmara Bölgesi örneği* (Doktora Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Çolak, E. C. (2018). *Sürdürölebilir kentleşme kapsamında sakın şehir uygulaması: Yalvaç örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Donat, O. ve Yavuzçehre, P. S. (2016). Sakin kent hareketinin Türkiye'deki gelişimi üzerine bir değerlendirme. *Journal of International Social Research*, 9(42), 1480-1488.

- Ekincek, S. (2014). *Sakin şehir (cittaslow) yöneticilerinin sakin şehir hareketine ve sürdürülebilirliğe yönelik değerlendirmeleri* (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Ergüven, M. H. (2011). Cittaslow–yaşamaya değer şehirlerin uluslararası birliği: Vize örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 201-210.
- Eroğlu, A. (2009). Faktör Analizi. İçinde Kalaycı Ş. (Edt.), *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik uygulamaları* (ss. 319-331). Ankara: Asil Yayınevi.
- Harita Genel Müdürlüğü, (t.y.) HGM Atlas Web Sitesi, Erişim adresi: <https://atlas.harita.gov.tr/#5.96/40.702/43.673>
- Hatipoğlu, B. (2015). Cittaslow: Quality of life and visitor experiences. *Tourism Planning & Development*, 12(1), 20-36.
- Hekimci, F. (2015). Sürdürülebilir yerel kalkınma ve Yavaş Şehirler. *Verimlilik Dergisi*, (4), 77-112.
- Kartal, G. (2019). Sürdürülebilir kalkınma anlayışına farklı bir bakış: Cittaslow “Yavaş Şehir” hareketi ve sürdürülebilir kalkınma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 21(36), 9-18.
- Kayış, A. (2009). Güvenilirlik Analizi. İçinde Kalaycı Ş. (Edt.), *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik uygulamaları* (ss. 401-419). Ankara: Asil Yayınevi.
- Kutluay-Tutar, F. ve Uğur, F. (2019). Yerel Kalkınma Modeli Olarak Cittaslow: Türkiye Uygulaması. *International Social Sciences Studies Journal*, 5(37), 3132-3141.
- Mayer, H. ve Knox, P. L. (2006). Slow Cities: sustainable places in a fast World. *Journal of Urban Affairs*, 28 (4), 321-334.
- Orhan, F. (2015). *Şavşat'ın beşeri ve ekonomik coğrafyası*. Ankara: Şavşat Belediyesi.
- Orhan, F. ve Doğanay, H. (2017). Türkiye'nin sakin şehirlerinden biri olan Şavşat'ın turizm potansiyelinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 303-326.
- Ökten, S. S. Ö. (2015). *Bir yerel kalkınma modeli olarak Sakin Şehir (Cittaslow) kavramı: Seferihisar (İzmir) örneği* (Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Özdede, S. ve Hazar, D. (2020). Sakin şehir markalaşması ardından Şavşat'ta yaşanan sosyo-mekânsal değişimin analizi. İçinde Alptekin M. Y. (Edt.), *Sosyal Bilimlerde 2020 Gündemi-Türkiye ve Doğu Karadeniz* (ss. 229-2552). Trabzon: Serander Yayınları.
- Özer Tekin, N. B. (2018). *Türkiye'de kapitalizmin işleyişi sürecinde sakin şehir hareketi ve sürdürülebilirlik: Seferihisar örneği* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, A. ve Kayacan, B. (2021). Cittaslow (sakin şehir) yaklaşımının sürdürülebilir yerel kalkınmaya etkisi: Şavşat ilçesi örneği (Proje No. SOBAG 120K011), TÜBİTAK, ARDEB Proje Takip Sisteminden erişilen adres: <https://ardeb-ptb.tubitak.gov.tr/pmProjectDetail.htm?id=B1F3jghsr4p25wQSpB5oD4LLtvYkQdKFBnFdTpx-2Bj1KgKyZiRQFQbHIMQ6dxQo38K3FvsQYxrI5-0Avh4Sq3c719rHx8-2B-2B4Uvn-2FBxx3JQ0ZpvW177R86OmLKgyeNdcWheYx7rP-2FmCOmoU-3D#tabs-1>
- Peker-Say, N., Türel, H. S., Güney, M. E., Baykan, M. N., Küçükerbaş, E. V., Yücel, M., Ökten, S. Ö. ve Aysu, A. (2015). *İzmir-Seferihisar'da sakinşehir (cittaslow) kistaslarına uygun alan kullanım önerilerinin geliştirilmesi ve bu kapsamda farklı ulaşım seçeneklerinin değerlendirilmesi* (Proje No. ÇAYDAG 112Y010). TÜBİTAK, Erişilen adres: <https://app.trdizin.gov.tr/proje/TVRVeU16SXk/izmir-seferihisar-da-sakin-sehir-cittaslow-kistaslarına-uygun-alan-kullanım-onerilerinin-gelistirilmesi-ve-bu-kapsamda-farkli-ulasim-seceneklerinin-degerlendirilmesi>
- Pink, S. (2008). Sense and sustainability: The case of the Slow City movement. *Local Environment*, 13(2), 95-106.
- Semmens, J. ve Freeman, C. (2012). The Value of cittaslow as an approach to local sustainable development: A new zealand perspective. *International Planning Studies*, 17(4), 353-375.
- Sırım, V. (2012). Çevreyle bütünleşmiş bir yerel yönetim örneği olarak sakin şehir hareketi ve Türkiye'nin potansiyeli. *Journal of History Culture and Art Research*, 1(4), 119-131.
- Şahin, İ. ve Kutlu, S. Z. (2014). Cittaslow: sürdürülebilir kalkınma ekseninde bir değerlendirme. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2(1), 55-63.
- Şahin, H. (2019). *Yavaş Kent hareketi bağlamında kent pazarlama: Şavşat* (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Şen, U. (2017). *Çevre politikaları kapsamında Sakin Kentlerin çalışanların yaşam tatmini üzerindeki etkileri: Uzundere örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Tabak, H. A. C. (2019). *Sakin şehir uygulamasının yerel ekonomik kalkınma üzerine etkisi: Seferihisar örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019). *On birinci kalkınma planı (2019-2023)*. Erişim adresi: <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/07/OnbirinciKalkınmaPlani.pdf>
- Toplu, H. İ. (2012). *Yavaş Şehirler (Cittaslow/Slow Cities) ve halk sağlığı* (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Türk, Z. ve Tokmak, M. (2017). Sürdürülebilir yerel kalkınma kapsamında Sakin Şehir (Cittaslow) hareketine yönelik Artvin-Şavşat yöneticileri üzerinde bir uygulama. *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 9 (36), 97-103.
- TÜİK, (2019). *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları*. Türkiye İstatistik Kurumu web sitesi. Erişim adresi: <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>

- United Nations General Assembly. (1987). *Report of the world commission on environment and development: Our common future*. Oslo, Norway: United Nations General Assembly, Development and International Co-operation: Environment
- Uzan, H. A. (2018). *Yerel bakiın Sakin Şehir (Cittaslow) bağlamında Erzurum/Uzundere'yi turizm, ekonomi, sosyo-kultiirel ve çevresel açıdan değerlendirmesi* (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Yalçın, A. ve Yalçın, S. (2013). Sürdürülebilir yerel kalkınma için Cittaslow Hareketi bir model olabilir mi?. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5 (1), 32-41.
- Yılmaz, F., Gültekin, L., Acar, S., Meydan, M. C., Işık, M., Kazancık, L. B. ve Özsan, M. E. (2019). *İlçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması araştırması SEGE-2017*. Ankara: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü.
- Zawadzka, A. K. (2017). Making small towns visible in Europe: the case of Cittaslow Network—the strategy based on sustainable development. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, 13(SI), 90-106.

EXTENDED ABSTRACT

The understanding of development, which is shaped by the decision processes in which the resources in small settlements are used in line with the sustainability principle and where local actors participate, is expressed as “sustainable local development” (Peker-Say et al., 2015, p. 137). Approaches that support sustainable local development, which can also be defined as the settlement scale equivalent of sustainable development, are gaining importance and becoming widespread throughout the world day by day. One of these approaches is the Cittaslow approach, which is applied in small cities, against the standardization stemming from globalization, and which represents the slow life that emphasizes the local lifestyle and values of each city (“Cittaslow Türkiye”, t.y.a).

The Cittaslow Association, headquartered in Italy, has 287 members in 33 countries around the world as of 2022. 21 districts from Turkey (Ahlat, Akyaka, Arapgir, Eğirdir, Foça, Gerze, Gökçeada, Göynük, Gündül, Halfeti, İznik, Kemaliye, Köyceğiz, Mudurnu, Thursday, Seferihisar, Şavşat, Uzundere, Vize, Yalvaç and Yenipazar) are members of this association. (“Cittaslow”, t.y.). Cities with a population of less than 50000 can become members of the association. In order to become a member of the association, 72 criteria gathered under 7 main headings (1- Environmental policies, 2- Infrastructure policies, 3- Urban quality of life policies, 4- Policies regarding agriculture, tourism, tradesmen and craftsmen, 5- Plans for hospitality, awareness and education. , 6- Social cohesion, 7- Partnerships) projects should be developed and implemented (“Cittaslow Türkiye”, t.y.b).

The Cittaslow approach is of interest to many different disciplines, due to the diversity of membership criteria and the fact that it is seen as a means of local development. In the literature, it is frequently emphasized that the Cittaslow approach is a kind of alternative sustainable local development model (Mayer & Knox, 2006, p. 321; Pink, 2008, p. 99; Semmens & Freeman, 2012, p. 359; Sırım, 2012, p. 119; Yalçın & Yalçın, 2013, p. 40; Hekimci, 2015, p. 78; Hatipoğlu, 2015, p. 23; Ökten, 2015, p. 210; Zawadzka, 2017, p. 97; Kutluay-Tutar & Uğur, 2019, p. 3133).

There has been an increase in the number of studies dealing with the Cittaslow movement in Turkey in recent years. However, it can be stated that studies (Uzan, 2018, p. 39; Tabak, 2019, p. 3; Çolak, 2018, p. 85; Özer Tekin, 2018, p. 9) that directly and holistically address the effects of Cittaslow practices on sustainable development at the local level are relatively limited.

This research was aimed to determine the effects of Cittaslow membership on sustainable local development in social, economic and environmental dimensions, in the case of Şavşat. The sub-objectives determined to achieve this general purpose are as follows:

- Determining the general knowledge, awareness and satisfaction levels of the local people about the cittaslow membership,
- Quantitative determination of the social, economic and environmental effects of Cittaslow practices in line with the views of local people.
- Determining whether local people's views on the effects of Cittaslow practices change according to demographic characteristics.
- Developing a scoring system to monitor the level of meeting the membership criteria of the activities carried out during and after the Cittaslow membership process.

The most important originality of the research is that it deals with the effects of the Cittaslow membership on the sustainable local development of the member city from a holistic perspective. At this point, a scoring system developed for the first time in this study was used to determine the change in the level of meeting the membership criteria together with the opinions of the local people.

A two-component research model was designed for the research. In the first component of the research, questionnaires were used for the opinions of the local people. Questionnaires were applied to

274 people from the local people in Şavşat. In the second component of the research, a criteria-based scoring system was developed that allows the monitoring of the temporal change in the level of meeting the Cittaslow membership criteria.

According to the questionnaire results, it was seen that the Cittaslow movement had a positive effect on the sustainable local development of Şavşat in social, economic and environmental terms, but this effect was still at a moderate level. Socially, it has been seen that Cittaslow mostly contributes to promotion of the district, adds value to the district, and encourages the preservation of traditions, customs, historical and cultural values. Economically, it has been understood that Cittaslow mostly contributed to tourism, there has been an increase in the production and marketing opportunities of local products in the district and the number of women entrepreneurs has increased. Environmentally, it has been seen that with Cittaslow, the natural texture of the district is tried to be preserved, the local architecture is supported, the biological diversity and natural resources of the district are tried to be protected more and the awareness of environmental protection among the people has increased. Considering the results of the criteria-based scoring system, while there was an increase of approximately 19% in the overall level of fulfillment of Cittaslow membership criteria in the 2015-2019 period, this increase was mostly related to the social dimension among the sustainability dimensions.

To increase the positive effects of the Cittaslow approach on the sustainable local development of Şavşat in terms of variety and level of impact; it is important to make and implement plans for the entire district in line with the Cittaslow criteria and with a participatory understanding, to make an effort to ensure that the title is sufficiently owned by the all public and to continue the inter-institutional cooperation and works exhibited in the process of obtaining the title. In addition, the scoring system in this research can be used to monitor the membership criteria requirements at regular intervals in order to ensure the sustainability of the title. However, at the point of further development and objective implementation of the system, the establishment of a regional and/or national scale monitoring committee consisting of experts and independent persons should be considered.